

Su hartfordiečiais.
Visų skutami.
Kardas su malda.
Protingo balso
nepaklausyta.
Išdidžiai prisiekiu.
Kur dingsta tavo
nuodėmės?
Rašo A. BIMBA

Darbo Žmonių
Dienraštis
Kaina \$7.00 Metams
Užsieniuose \$9.00
Queens Apskritis \$8.00
KOPIJA 5c
PRICE 5c

LAISVĖ

THE LITHUANIAN DAILY

LAISVĖ—LIBERTY
The Only Lithuanian Daily
In the Eastern States,
110-12 Atlantic Ave.,
Richmond Hill 19, N. Y.
Tel. Virginia 9-1827-1828

No. 192

Richmond Hill 19, N. Y., Šeštad., Spalio-Oct. 7, 1950

Metai XL.

Dienraščio XXXII.

Pietiniai korejiečiai vis tolyn grumiasi per šiaurinę respubliką

Amerikonai pasiruošę greitam žygiui prieš Šiaurinę Koreją

Sekmadienį Kultūriniam Centre turėsime svečių iš Hartfordo. Jie atvažiuos ir suvaids mums pjesę "Nevykusi Meilė". Susirinkime skaitlingai. Hartfordiečiai smarkūs aktorai, apie meilę jie taip pat gerai nusimano. Malonu bus juos matyti mūsų scenoje.

Pranešimas iš Romos. Romos policija apskaičiuoja, kad per pirmutinius šventųjų metų devynis mėnesius visokio plauko sukčiai, žulkai, raketieriai iš pribuvusių pas popiežių pasimelsti turistų išviliojo daugiau kaip milijoną dolerių.

Tie vargšai turistai: Skuta juos Romoje kunigai ir davatkos, bet nepalieka ramybės nė žulkai. Ištuština ne tik protą, bet ir kišenes.

Visiškai aš nesistebiu, kad kunigų Draugas reikalauja pažangą kovoti kardu ir malda. Jis tik dar kartą storai pabrėžia seną tamsiojo klerikalizmo principą. Kaip gi anais senais laikais buvo kryžiuoklių atversta ir pavergta lietuvių tauta, jeigu ne kardu ir malda?

Apie tai skaitykite naujoje prof. Pakarklio knygoje "Popiežiai ir Lietuvių Tauta". Visi L.L.D. nariai knyga jau gavo. Nenariai gali gauti įstodami į Draugiją.

Pačioje pirmutinėje Jungtinių Tautų Asemblėjos sesijoje jau buvo iškiles balsas: Mažinkime apsiginklavinimą. Dabar vienu trečdaliu, vėliau kitu. Taip laipsniškai ir nusiginkluosime. Išnyks militarizmas ir karai. Nugrius nuo žmonijos pečių sunkiausia našta.

Tas pats balsas buvo pakartotas kiekvienoje sekamoje sesijoje. Dar kartą pakils jis dar ir šioje sesijoje.

Bet kol kas jis pasiliko balsu geroje. Jis nepatinka ginklu ir amunicijos gamintojams. Kas atsitiktų su ju pelnais ir gyvenimu, jeigu išnyktų masinės žmonių skerdynės?

Dabar visi verkiame, visi dejuojame, kad neturime pasaulvie taikos, kad ginklavimosi lenktynės žlugdo visus prakilniuosius žmonijos idealus, triuškina visas gražiausias jos viltis...

Vienas klerikalinis abluvakas So. Bostono pranciškonų zokonui paukutam Darbininke rašo: "Reikia A. Bimba svajoja apie milijonų žmonių pavergimą ir jų kraujo čiulpimą".

Skaitytu ir galvojau: Kaip gi šitas piktas sutvėrimas žino, kad aš svajoju tai, ko aš niekuomet nė sapne nesu sapnavęs? Tik išvaizduok: Bimba sėdi Brooklyne prie deskos, rašo Krislus ir svajoja apie milijonų žmonių pavergimą! Dar daugiau: Jis norėtų dar visu jų ir kraują iščiulpi!

Čia, man atrodo, bus bėdos ne su Bimbos svajojimu, bet su Darbininko redaktoriaus protu. Kas nors ten turėtų tuo rimtai susirūpinti. Gal tėvai pranciškonai jo pasigailės...

Nuo dabar su visomis nuodėmėmis bus lengva apsidirbti. Apie tai suradau vienam "šventam" laikraštyje. Prašau pasiskaityti:

"Dieviškos širdies pulsą ypatingai pajuntame po geros išpažinties... Kaip akmuo amžinai dingsta jūros gėlmės, taip mūsų kad ir didžiųjų

Koreja, spal. 6. — Pietinės Korejos tautininkai, amerikonių vadovaujami, užėmė Čangdžon miestą, rytiniame Šiaurinės Korejos pajūryje. Čangdžoną įnirtingai gynė šiauriniai Korejos liaudininkai. Bet, pralaimėję miestą, jie pasitraukė tolyn į naujas pozicijas. Tad Pietinės Korejos tautininkai beveik be pasipriešinimo per dieną numaršavo 20 mylių pirmyn į žiemius nuo Čangdžono ir pasiekė vietas tikiai už 32 mylių nuo Wonsano uosto, svarbaus fabrikinio miesto Šiaurinėje Korejoje.

Šimtai Amerikos lėktuvų neatlaidžiai plėškino šiaurinių liaudininkų traukinius ir trokus, kuriais liaudininkai važiuo į frontą.

Tuo tarpu 175,000 amerikonių į pietus nuo 38-tos paralelės (rubežiaus tarp Pietinės ir Šiaurinės Korejos) buvo jau gatavai paruošti urminiam įsiveržimui į Šiaurinės Korejos Liaudies Respubliką.

Tokio. — Generolas MacArthur skelbė, kad iki šiol jau 200,000 liaudininkų buvo nukauta, sužeista bei nelaisvėn paimta.

Sovietiniai grūdai reikalingi Anglijai

London. — Anglija pasiuntė specialų atstovą Maskvon derėtis dėl milijonų tonų grūdų pirkimo iš Sovietų Sąjungos. Sako, Anglijai labai reikia grūdų.

Sovietų vyriausybė kartotinaisi siūlė parduoti Anglijai įvairias grūdų mainais už mašinas ir techninius įrankius. Bet Amerika reikalauja nepardavinėti jų Sovietams; bijo, kad anglų mašinų tarnautų fabrikiniam ir kariniam Sovietų stiprėjimui.

Albanija protestuoja prieš graikų įsiveržimus

Lake Success, N. Y. — Albanija atsiuntė Jungtin. Tautoms protestą, kad Graikijos kariuomenė bei ginkluota policija praeitą mėnesį keturis kartus įsiveržė į albanų žemę.

ORAS. — Pusėtinai šilta ir giedra.

sios nuodėmės palaidojamos atgailos sakramente..."

Pasisakei prelatui Balkūnui, ar kunigui Prunskiui, ar prelatui Urbonavičiui, kad žmogų užmušei, ar kaimyno arkli pavogei ir baigta: Plumpst nuodėmė ir dinga, kaip akmuo įmestas į jūrą!

Tai tokia išpažinties galybė. Čia tikintieji turi didelę pirmenybę ant netikintiečių. Pastarieji negali griežti, nes jie neturi kur savo nuodėmes paslėpti.

ŠIAURINĖS KOREJOS PRANEŠIMAI

Pyongyang, spal. 5. — Šiaurinės Korejos liaudininkų radijas sakė: Liaudies Armija, gindama Seulo sritį (Pietinėje Korejoje), vedė įtūžusius mūsų prieš atakuojančius amerikonus.

Kituose frontuose liaudininkai pasitraukė į paruoštas iš anksto pozicijas. Liaudininkai nušovė 4 amerikinius lėktuvus.

Pleno korporacija derėsis su unija

New York. — Jungtinių Valstijų Pleno korporacija sutiko derėtis su CIO unijos vadais dėl algos pakėlimo darbininkams. Teigia, kad reikalauja daugiau kaip 15 centų priedo per valandą.

Tinkamo algos pakėlimo bus reikalaujama ir iš 1,800 kitų pleno kompanijų, sakė unijos pirmininkas Philip Murray. Unijai priklauso milijonas pleno darbininkų.

Graikijos valdžia žada geriau klausyt Amerikos

Athenai. — Amerikinio Marshallo plano valdžia numušė \$67,200,000 nuo skirtingo Graikijai paramos; sako, Graikijos valdžia be reikalo eikvoja pinigus ir nesutvarko ūkinių savo reikalų.

Dabar graikų monarchofašistų valdžia ketina pasitaikyti ir vykdyti amerikonių nurodymus dėl taksų ėmimo ir taupesnio pinigų naudojimo.

Lewis "atšovė" Trumanui

Washington. — Mainiečių Unijos pirmininkas John L. Lewis viešai pareiškė: — Jeigu prez. Trumanas paskirtų mane šunų gaudytoju, tai šunų departamente būtų daugiau smegenų, negu Trumano valstybės departamente.

Taip Lewis atsiliepė Trumano laiško Colorado valstijos senatoriui Nealui Bishopui. Trumanas rašė, kad jis nesutiktų paskirti Lewisą net šunų gaudytoju.

Bishopas juokdariai siūlė paskirti Lewisą ambasadorium Maskvai.

Stockholm. — Švedija pirko 115 karinių lėktuvų iš Amerikos.

MINA NUSKANDINO AMERIKOS LAIVĄ

Washington. — Mina jūroje arti Korejos susprogdino ir nuskandino Amerikos laivą Magpie, kuris buvo pasiųstas graibyti Šiaurinės Korejos liaudininkų minas iš vandens.

Su Magpie žuvo keturi oficeriai ir 17 jūreivių. Dvylika kitų išgelbėta iš vandens. Šis 136 pėdų ilgio laivas buvo vienas iš 25 panašių laivų, kuriuos Amerika pasiuntė apvalyti Korejos vandenį nuo plūduriuojančių minų. Jankių oficeriai sako, kad tai So vietų duotos šiauriniams korejiečiams minos. (O gal kai kurios užsiliko nuo karo su Japonija?)

Praeitą savaitę minos toje srityje pavojingai prardė dugnus dviem kariniam Amerikos laivams: naikintuvam. Su jais žuvo 14 jūreivių ir sužeista 17. Šeši laivai, tačiau, buvo ten pat aplopyti ir paršlavę atgal į prielauką.

PIRSTARAUJĄ PASAKOJIMAI APIE PRIMETAMAS KOREJOS LIAUDININKAMS "ŽUDYNES"

New York. — Komerčiai laikraščiai pasakoja, kad Šiaurinės Korejos liaudininkai nužudė Pietinėje Korejoje 20,000 civilinių žmonių, vyrų, moterų ir vaikų.

Tie pasakojimai, tačiau, patys sau prieštarauja, kaip matome iš Associated Press pranešimų newyorkiniame respublikonų dienraštyje Herald Tribune.

Pavyzdžiui, Associated Press rašo: — Vienas Pietinės Korejos valdininkas sakė, jog Liaudies Armija "nužudė 10,000 Seulo gyventojų."

Bet valdininkas pripažino, kad vis tai "šiaurinių liaudininkų nužudyti žmonės."

Ford grasina visai pavaryt streikierius

Detroit. — Fordo automobilių kompanija išsiuntė grasinančius pašaukimus streikuojantiems plieno paruošimo darbininkams. Grūmoja visai pavaryt tuos, kurie tuoju negrįš darban.

Nuo pirmadienio streikuoją 2,700 tų darbininkų. Streiku jie protestuoja, kad unijos vadų padaryta sutartis su Fordu panaikina 50 procentų didesnę algą dirbantiems šeštadieniais ir dvigubą algą už darbą sekmadieniais.

Anglų valdžia sulaužė geso darbininkų streiką

London. — Geso darbininkų streikas buvo visai sustabdes geso pateikimą Londonui. Darbiečių - socialistų valdžia naudojo jūreivius ir kareivius streikui lauzyti.

Valdžia, pagaliaus, pasižadėjo derėtis su darbininkais dėl reikalaujamo algos pakėlimo. Tad 1,400 streikių susirinkimas mažo balsu dauguma ir nutarė grįžti darban ateinantį pirmadienį su sąlyga, kad valdžia nebus streiko dalyvių.

Valdžia, tačiau, areštavo 10 veiklių streikierių. Streikas tęsėsi tris savaites.

Taipei, Formoza. — Čiang Kai-šeko kinai tautininkai sako, jog Kinijos komunistų artilerija bombardavo juos Quemoy saloje.

48 procentai netinka karinei tarnybai

Washington. — Rugpjūčio mėnesį Jungtinėse Valstijose buvo pašaukta 207,038 jauni vyrai į kvotimus dėl verstinos karinės tarnybos; ir 100,413 jų buvo atmesta dėl blogos sveikatos ir protinių silpnųjų.

Atmestųjų skaičius sudarė 48 procentus ir pusę.

Armijos vadai dabar nutarė pamažinti fizinius ir protinius reikalavimus, kad daugiau naujokų galima būtų draftuoti.

Pakistan išvijęs afganistaniečius

Karachi, Pakistan. — Pakistano valdžia skelbia, kad jos armija išvijo Afganistano kariuomenę, įsiveržusią į Pathanlando ruožą.

Pathanlandas yra ginčijama sritis. Ją savinasi ir Afganistanas ir Pakistanas.

Afganistanas neseniai padarė plačią prekybos sutartį su Sovietų Sąjunga. Anglijos ir Amerikos agentai akyiai tēmią atsiųstus Afganistanui sovietinius inžinierius ir mechanikus.

Žuvo 32 čilės mainieriai

Santiago, Čilė. — Per dujų sprogimą Pique Grande angliakasykloje tapo užmušta 32 mainieriai ir sužeista 5.

Jungtinių Tautų seimas užgria įsiveržimą į Šiaurinę Koreją

Seimo vadai perša, kad jisai spręstų Formozos likimą

Lake Success, N. Y. — Jungtinių Tautų seimas penktadienį pradėjo formaliai svarstyti anglų-amerikonų rezoliuciją, siūlančią amerikonom ir jų talkininkams įsiveržti į Šiaurinės Korejos Liaudies Respubliką, užimti ją, prijungti prie Pietinės Korejos ir įsteigti dešiniąją tautininkų valdžią visai Korejai.

Bet ta rezoliucija jau buvo faktinai priimta. Ją trečiadienį užgrybė politinis Jungtinių Tautų seimo komitetas 47 balsais prieš 7. O politinis komitetas suseda iš visų Jungtinių Tautų atstovų, kaip ir pats seimas.

Amerikonų nuostoliai Korejos kare

Washington. — Amerikos apsigynimo departamentas paskelbė sekamus Korejoje amerikonių nuostolius, apie kuriuos jau pranešta jų tėvam, žmonom bei kitiem giminėm iki rugsėjo 29 d.:

2,660 užmušta; 13,659 sužeista; 4,143 be žinios dingę.

Kai kurie sužeistieji buvo pagydyti ir sugrįžo tarnybon. Iš dingusiųjų sugrįžo 177.

Iranas atmets jankius biznio planuotojus

Teheran, Iran. — Pranešama, jog Irano valdžia panaikino kontraktą su samdytais amerikonais biznio planuotojais tam kraštui. Jų planai nepatiko valdžiai.

Iranas veda derybas dėl platesnės prekybos sutarties su Sovietais.

Maskva ižiūri pasimojimą prieš Bulgariją, Albaniją

Maskva. — Sovietinė spauda rašo, jog planuojama karinė Graikijos, Turkijos, Italijos ir Jugoslavijos sutartis, be kitko, turi tikslą atplėšti žemės plotus nuo liaudiškųjų Bulgarijos ir Albanijos respublikų.

(Turkija ir Graikija jau priėmė Atlanto pakto kraštų pakvietimą išvien su tais kraštais planuoti, kaip "apginti" Viduržemio šalį nuo komunistų. Turkija jau siunčia karinę savo misiją į Washingtoną.)

TRUMANAS "ISBETINO" \$17.00

Yorktown, Va. — Prezidentas Trumanas gavo 17 dolerių, kuriuos laimėjo, "betydamas" už Yankee beisbolininkus dabartinėse ju rungtyne su Philadelphia Phillies.

Formozos klausimas

Vadovaujantis seimo komitetas ketvirtadienį 10 balsų prieš 3 užgrybė anglų-amerikonų siūlymą, kad seimas nuspręstų ir Formozos salos ateitį.

Prieš tą siūlymą balsavo tik tai Sovietų Sąjungos, Čechoslovakijos ir Čiang Kai-šeko tautininkų atstovai.

Sovietų delegatas Jokubas Malikas užreiškė, jog Formoza priklauso Kinijos Liaudies Respublikai (nors Formozoj kol kas viešpatuoja Čiang tautininkai su amerikonių pagalba). "Taigi piršimas pavesti Jungt. Tautų seimui spręsti Formozos likimą yra įžeidimas didžiajai kinu tautai", sakė Malikas, pridurdamas:

"MacArthur vadovaujami amerikiniai generalai ir admiralai nori užgrobti Formozą, kad galėtų įstatyti joį sau karines bazines."

Bevinas kritikuoja taikesnius darbiečius

Maršate, Anglija. — Anglijos užsienio reikalų ministras Ernest Bevin aštriai kritikavo vadinamus "kairiuosius" anglų Darbo Partijos narius.

Kalbėdamas metiniame tos savo partijos suvažiavime, Bevinas smarkė vnač tokius, kurie siūlo Anglijai, Amerikai ir Francijai eiti į taikos derybas su Sovietų Sąjunga, uždrausti atomines bombas ir 1952 metais pasiiluosuoti iš piniginės priklausomybės nuo Amerikos.

Žymėtina, jog ir Bevinio sveikatos ministras Aneurin Bevan remia tuos pasiūlymus. Taigi užsieninis ministras Bevinas "tarkavo" ir Bevaną.

Anelija žada "nušluoti" komunizmą Azijoje

London. — Sueiga Didžiosios Britanijos, Australijos, Kanados ir kitų savivaldinių Anglijos imperijos dalių ministrų užgrybė planą, kuriuo žada "per 6 metus nušluot komunizmą" Malaioj, Burmoj ir kituose pietiniai - rytiniuose Azijos kraštuose.

Ministrai apskaičiavo, kad tas darbas lėšuočių 6 bilionus dolerių. Jie ketina naikinti komunizmą Azijoje ne tik ginklais ir propaganda, bet ir per visokių pelninių biznio išvystymą. Tam planui tikisi gauti 4 bilionus dolerių iš Jungtinių Valstijų.

LAISVĖ

LITHUANIAN DAILY, PUBLISHED BY
The Laisvė, Inc.

Established April 5, 1911
Every day except Sundays, Mondays, and Holidays
110-12 ATLANTIC AVENUE, RICHMOND HILL 19, N. Y.
TEL. VIRGINIA 9-1827-1828

President, GEORGE WARES; Sec.-Treasurer WILLIAM CHAPELS
Editor, ROY MIZARA

SUBSCRIPTION RATES:

United States, per year \$7.00 Canada and Brazil, per year \$8.00
United States, per 6 months \$3.75 Canada and Brazil, 6 months \$4.00
Queens Co., per year \$8.00 Foreign countries, per year \$9.00
Queens Co., per six months \$4.00 Foreign countries, 6 months \$4.50

Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y.,
under the Act of March 3, 1879.

Mokytojų laisvės varžymas

New Yorko miesto apšvietos taryba suspendavo aštuonis mokytojus. Dabar prasidėjo prieš juos "teismas". Pirmutinė to teismo auka yra senas mokytojas David L. Friedman. Jis suspenduotas ir norimas išmesti iš mokytojų vietos už tai, kad jis esąs komunistas. Vi-soje byloje eigoje nieko neprimetama dėl jo darbo atlikimo. Mokytojas jis geras. Skundų prieš jį nėra nei iš mokytojų, nei iš mokytojų pusės. Friedman mokytojavu per dvidešimt keturis metus. Praėjusio karo metu liuosanoriai ėjo kariauti. Daugelį sykų davė savo kraujo gydymui sužeistųjų. Niekas neabejoja jo patriotizmu.

Bet jis kvočiamas, persekiojamas ir baudžiamas už tai, kad žmogus turi tam tikras politines pažiūras, kurios nepatinka mokyklų sistemos galvoms. Reiškia, jeigu nori turėti mokytojų darbą, tai turi atsisakyti savo įsitikinimų, savo idėjų, savo pažiūrų. Turi ne tik daryti taip, kaip tavo viešpaciai tau prisako, bet ir svajoti, ir protauti, ir tikėti taip, kaip jie protauja ir tiki.

Tai naujas dalykas mūsų mokyklų sistemoje. Jeigu Friedman ir jo septyni kolegos bus nubausiti, išmesti iš darbo tik už jų įsitikinimus, nes prieš jų gabumus ir darbo atlikimą nėra jokių skundų, tai New Yorko miesto mokyklų sistemoje bus visiškai apsidirbta su sąžinės ir profesijos laisve.

Tai vis karinės isterijos išdavys. Prieš keletą metų toki-s mokytojų laisvės varžymas buvo neįmanomas.

Šioje mokytojų byloje, kaip ir dėl Kongreso priimtojo McCarran įstatymo, reikalas apima daug daugiau, negu neskaitlinga šios šalies komunistų grupė. Kur užtikrinamas, kad rytoj kas nors neiškels bylos prieš kitą kurią politinę grupę? Jokia mažuma nebesaugi. Kiekvienos mažumos teisės paneigiamos.

CIO vadai ir politika

New Yorke prasidėjo CIO valstijos unijų metinė konvencija. Svarbiausias klausimas bus politinė veikla. Tai, žinoma, negalima pasmerkti. Gerai, kad darbo unijų vadai yra susirūpinę šios valstijos politinė padėtimi ir galvoja apie būsimuosius rinkimus. Bloga tik tas, kad jų politika yra vienpusiška. Jie jau iš anksto susitarė ir visą darbo unijų valstybės aparatą pavedė vienai partijai, nors darbo unijos apima šimtus tūkstančių narių, kurie yra visokių politinių pažiūrų. Tie CIO vadai taip griežtai nusistatę remti tik demokratų partijos kandidatus, jog net atmetė pasiūlymą pakviesti veikiantį majorą Impellitteri miesto vardu konvenciją pasveikinti. Tuo tarpu konvencijon kalbėti pakviesti demokratų kandidatai Lehman, Lynch ir Pecora. Impellitteri, mat, negavęs demokratų partijos nominacijos, kandidatuoja į majorus nepriklausomu tikietu.

Šitoks CIO prisirišimas prie vienos partijos vežimo negali pagelbėti darbo unijų sąjudžiui. Toks vienpusiškumas netarnauja demokratijai. Kol unijų nariai susideda iš įvairiausių politinių pažiūrų, tol klaidinga yra užgmauzti vieną kurią politinę grupę ir viską atiduoti tik vienai grupei.

Šiuose New Yorko rinkimuose dalyvauja keturios partijos, kiekviena turi savo kandidatus. Į miesto majorus yra keturi kandidatai. Kiekvienas kandidatas turi nemažai pasekėjų visose CIO anijose. Daugelis jų remia demokratų kandidatą Pecorą, daugelis remia Darbo Partijos kandidatą Ross, nemažai pritarią republikonų kandidatui Corsi, gera dalis simpatizuoja Impellitteriui. Kodėl visiems kandidatams nesuteikta proga pasirodyti CIO konvencijoje ir pakalbėti apie šių rinkimų problemas? Juk tai būtų teisu ir demokratiška. Unijos įsitrauktų į rinkimus sąmoningai, demokratiškai, laisvai. CIO dešiniųjų lyderių pasielgimas kreivas ir klaidingas.

Brangi nutarimo kaina

Jungtinių Tautų Asemblėja priėmė rezoliuciją Korėjos karo reikalais. Karo jėgoms suteikiama laisvė pereiti 38-tą paralelę ir tęsti karą Siaurinėje Korėjoje iki pat Mandžūrijos rubežiaus, arba tol, kol Siaurinės Korėjos spėkos bus visiškai sunaikintos. Vadinasi, karas vėl užvirs visu smarkumu.

Pasiūlymas baigti karą tuojau ir pravesti taikų Korėjos suvienijimą tapo atmetas.

Pilnai laimėjo mūsų valdžios politika. Taip norėjo prezidentas Trumanas ir sekretorius Achesonas. Asemblėja priėmė jų planą.

Tuo tarpu iš Korėjos praneša, kad Siaurinės Korėjos armija toli gražu nėra sunaikinta. Praneša, kad už 38-tos paralelės eina smarkus prisirengimas apsigynimui. Siaurinės Korėjos armija susitvarko ir ruošiasi gintis iki mirties. Galimas daiktas, kad ji neatsilaikys prieš Amerikos ginklų galybę. Generolo MacArthur'o komandoje randasi gerai ginkluotų dvylika divizijų. Tai bus apie du šimtai tūkstančių kareivių. Tai be galo didelė jėga. Sunku tikėti, kad prieš ją galėtų ilgai atsilaukyti viena Siaurinė Korėja be tvirtos pagalbos. O tos pagalbos kol kas iš niekur nesimato.

KAS KĄ RAŠO-IR SAKO

NELSONO DALYKAS

Prieš keletą dienų Pittsburghe tapo išlaisvintas iš kalėjimo Steve Nelson, vadinamas "Pensylvanijos valstijos dalies komunistų veikėjas".

Nelson įkalintas, įskundus tūlam teisėjui Musmanui, būkandidatuojančiam (republikonų saraše) Pensylvanijos gubernatoriaus padėjėjo vietai.

Kai jis buvo įkalintas, jo neišleido iš kalėjimo be \$100,000 užstato (bėlos). Vėliau toji suma buvo nukirsta per pusę. Nelsonas sako: "Net jei aš arba mano draugai ir turėtum tiek pinigų bėlai sudaryti, ne uždėtum jos, nes ji per aukšta."

Tuomet jis apeliavo į aukščiausį Pensylvanijos teismą; pastarasis sumažino bėlą iki \$10,000. Tuomet toji pinigų suma buvo sukelta ir dabar jis, Nelsonas, laisvas.

Tuo pačiu kartu, kai Nelsonas buvo sumintas, valdžia uždarė komunistų partijos raštinę, esančią Pittsburghe.

Teismas ir tąjį valdžios pareigūnų darbą atmetė iš šiandien raštinė yra atdara.

REIKALAUJA PADĖTI JUOS IŠLAISVINTI

Neperseniai Francūzijoje valdžia pravedė puolimus ant nepiliečių pažangių žmonių.

Tarp kitko, ji suėmė šimtus ispanų, lojalistų-respublikiečių, kurie kovojo už Ispanijos respubliką, bet kurie, laimėjus Frankui, suspėjo pasitraukti į Francūziją.

Dabar tie šimtai žmonių sultapinti į koncentracijos stovyklas, tarytum jie būtų kokie kriminalistai.

Dėl to Amerikos Joint Anti - Fascist Komitetas ragina valstybės sekretorių Achesoną, kad jis įsikištų į tą reikalą, kad jis ragintų Francūzijos valdžią tuos anti-fasistus paleisti laisvėn.

"Daug ispanų tremtinių, kurie šiuo metu yra Francūzijos koncentracijos stovyklose," sako laiškas Achesonui, "buvo organizatoriai francūzų kovotojų dėl Francūzijos išlaisvinimo, kovotojų prieš Hitlerį."

SAKO: MCCARRANO ĮSTATYMAS YRA NEKONSTITUCINIS

Amerikinio Komiteto Sveturgimiams Ginti sekretorius, Abner Green, neseniai pateikė spaudai žinių, kad McCarrano-Kilgore įstatymas yra nekonstitucinis. Mr. Green, aišku, kalba apie įstatymo tą dalį, kuri liečia sveturgimius nepiliečius, jų registravimą, jų persekiojimą. Minėtasis komitetas buvo pasamdęs žymius advokatus, kurie tą įstatymą visapusiškai tyrinėjo, svėrė ir kurie surado, kad jis yra nekonstitucinis.

Amerikoje šiuo metu yra apie trys milijonai nepiliečių sveturgimių, kurie, aišku, yra gyvai suinteresuoti šiuo įstatymu.

Mr. Green pažymi, kad Sveturgimiams Ginti Komitetas dės didžiausių pas-

tangų, idant šis įstatymas būtų sekamo Kongreso atmetas, nes jo buvimas visuomet kabos ant sveturgimių galvų lyg Damokliso kardas.

KINIJOS TELEGRAMA JUNGTO TAUTOMS

Pas mus buvo rašyta, jog Kinijos Liaudies respublikos ministrų pirmininkas Chou En-lai prisiuntė telegramą Jungtinių Tautų sekretoriui Trygve Lie dėl išvėjimo iš Jungt. Tautų Kuomintang'o atstovo ir priėmimo Kinijos vyriausybės atstovo. Žemiau paduodame ištisą telegramo tekstą, kurį išvertė Lietuvos žinių agentūra Elta.

Telegramoje sakoma:

Suvenytųjų Nacijų Organizacijos generaliniam sekretoriui ponui Triugve Li

Kinijos liaudies respublikos Centrinė liaudies vyriausybė yra vienintelė teisėta vyriausybė, atstovaujanti kinų tautai. Vadinamieji Kinijos gomindaninės reakcinės klikos likučiai "delegatai" neturi jokios teisės dalyvauti kokiuose nors Suvenytųjų Nacijų Organizacijos posėdžiuose ir kokių nors organų darbe ir todėl turi būti išvyti iš visu SNO posėdžių ir iš jos organų. Todėl 1949 m. lapkričio 15 d. Kinijos liaudies respublikos Centrinės liaudies vyriausybės vardu aš nusiunčiau Jums ir Suvenytųjų Nacijų Organizacijos Generalinės Asamblėjos ketvirtosios sesijos pirmininkui ponui Romulo notą, kurioje nurodžiau, kad vadinamoji "Kinijos nacionalinės vyriausybės delegacija", kuriai vadovauja Čžian Tin-fu neturi absoliučiai jokios teisės atstovauti Kinijai. 1950 m. sausio 8 d., sausio 19 d., vasario 2 d. ir gegužės 30 d. aš nusiunčiau Jums ir ponui Romulo notas, reikalaujančias, kad Suvenytųjų Nacijų Organizacija nedelsdama išvystų neteisėtus Kinijos gomindaninės reakcinės klikos likučius delegatus iš

Suvenytųjų Nacijų Organizacijos sudėties, iš Suvenytųjų Nacijų Organizacijos Saugumo Tarybos, iš Ekonominės ir socialinės tarybos ir iš Suvenytųjų Nacijų Organizacijos Globos tarybos. Šiose notose taip pat buvo pranešta, kad Kinijos liaudies respublikos Centrinė liaudies vyriausybė paskyrė Čžan Van-tianą Kinijos liaudies respublikos atstovu dalyvauti Suvenytųjų Nacijų Organizacijos pasitarimuose, o taip pat Saugumo Tarybos pasitarimuose, Čzi Čžao-tiną atstovu Ekonominėje ir socialinėje taryboje ir Min Jun-čeni atstovu Suvenytųjų Nacijų Organizacijos Globos taryboje.

Nepaisant to, iki šiol neteisėti Kinijos gomindaninės reakcinės klikos likučiai "delegatai" vis dar neišvysti iš Suvenytųjų Nacijų Organizacijos ir iš jos įvairių organų, tai aš laikau ne tik Suvenytųjų Nacijų Organizacijos įstatų pažeidimu, bet ir Kinijos liaudies respublikos 475 milijonų gyventojų teisėto reikalavimo niekinimu.

Rugsėjo 19 d. turi prasidėti SNO Generalinės Asamblėjos penktoji sesija. Todėl šia telegrama aš oficialiai pranešu Jums Kinijos liaudies respublikos Centrinės liaudies vyriausybės vardu, kad Kinijos liaudies respublikos Centrinė liaudies vyriausybė paskyrė Čžan Van-tianą Kinijos liaudies respublikos delegacijos pirmininku, o Li I-maną, Čžou Ši-dį, Čei Čžao-tiną ir Min Jun-čeni delegacijos nariais dalyvauti Suvenytųjų Nacijų Organizacijos Generalinės Asamblėjos penktosios sesijos darbe.

Būkite malonus perduoti tai suinteresuotoms šalims ir imkitės veikiamų priemonių dėl Kinijos liaudies respublikos delegacijos dalyvavimo Suvenytųjų Nacijų Organizacijos Generalinės Asamblėjos penktosios sesijos darbe. Prašau Jus skubiai atsakyti telegramu.

DARBININKŲ SVEIKATA

J. J. KAŠKIAUŠIUS, M. D.

SUNKI, APTINGUSI, MIEGUISTA

Gerb. gydytojau, kas man daryt, kad aš vis tolia kaip medinė, nepaslančiu. Vis mane marina miegas, greit priilstu, dirbt nesinori, riebi esu. Ir visa jaučiuos netikusiai: liūdna, melancholiška, suniūrusi, linksmumo nejuntu ir prie vyro netinku. Vyras mane ir subara ir geruoju, bet vistiek.

Gydytojas pripažino, kad man žemas kraujas. Patarė numest svorio. Ligu nerado.

Atsakymas. Toks, kaip Jūs, kompleksas — neretas reiškinys. Čia dalykų pamate gali būti mitybinių trūkumų, vitaminių trūkumų, vidinių liaukų apsilpimas, gal ir paveldėti, igimti kokie ypatumai.

Dalykus padės išjudinti ir pagyvinti kai kurie akstinamieji preparatai: **kafėinas, efedrinas, amfetaminas**, gal dar ir **strikninas**. Dozė nustatyt ir vaistams gaut reikia gydytojo.

Caffeine, 2 grain, 100 tablets. Reikia imt po 1 arba ir po 2 tableti 3 ar 4

kartus per dieną. Vietoj to, galima stiprios kavos gerti kelis kartus per dieną.

Jei to nepakaktų, gaukite **ephedrine sulfate 4 gr. or 4 gr. pills or tablets.** Po 1 piliulę tris ar keturis kartus. Galima ir po dvi piliuli.

Taip pat gražiai priduo-da budrumo, veiklumo ir padeda kraujo spūdį pakilti aukščiau **amphetamine sulfate, 10 mg., 100 tablets.** Po pusę arba ir po čielą tablete rytą ir pietų metu. Padeda ir svorį mažinti. Dėzė galima ir padidinti: po dvi tableti rytais ir pusdieniais, kai esi labai jau riebus ir patįžęs ir snudurio perimtas.

Greta to, labai pravartu ir moteriški lytiniai hormonai: **stilbestrol 1 gr., 100 tablets.** Po 1 vakarais, per 3 savaites, apleidžiant ketvirtąją savaitę, mėnesinių tarpu.

Žinoma, be vitaminių neapsieisi. Daugiaropių, daugmeninių vitaminių — **multiple vitamins.**

Iodino lašų — po 1 lašą kas diena — **tincture of iodine**, į pieną arba į vandeni.

Druskos mažai tevertokite. Negerkite per daug sky-sčių, tai svorio bus mažiau. Taipgi riebalų ir krakmolų ir saldymų kuo mažiau.

Pataisyt, ar atšaukt tą įstatymą?

Dešimt senatorių, kurie balsavo palaikyti prezidento Trumano veto, dabar, sakoma, galvoja, ką daryti, kai pabaigoje lapkričio mėnesio vėl Kongresas susirinks. Viešai jie sako, kad jie pirmiausia siūlys tą McCarran įstatymą (Internal Security Act of 1950) visiškai atšaukti. Bet jeigu pasirodysia, kad toks pilnas atšaukimas neįmanomas, jie bandysią patiekti visą eilę pataisymų, kad įstatymas būtų geriau suderinamas su šalies Konstitucija ir geriau patarnautų tam tikslui, kuriam jis buvo taikomas.

Bet jau labai plačiai skleidžiasi sąjūdis, kad tas visas įstatymas būtų be jokios ceremonijų numestas į šiukšlyną. Jis visas yra netikęs, atkreiptas prieš Amerikos žmonių konstitucines teises. Šito sąjūdžio šalininkai argumentuoja, kad įstatymo taisytojai tiktai pakenktų visam reikalui, tik suvedžiotų daugelį žmonių ir padalintų į dvikempes įstatymo oponentus.

Kodėl visas įstatymas tu-

rėtų būti panaikintas arba atšauktas? Todėl, kad jis yra karo isterijos išdavys, kad jis nesuderinamas su šalies Konstitucija ir Teisių Biliumi, kad jis yra politinių valstybės požymis. Tokio įstatymo, jie sako, Amerikai nereikia. Kad tą suprasti, nereikia būti nei komunistu, nei jų simpatiku. Kova prieš tą įstatymą, jie teigia, yra reikalas visų Amerikos žmonių, nes jis užgauna visų žmonių teises.

Bet iš diskusijų aišku, kad susirinkus Kongresui, pasirodys dvi nuomonės. Vieni griežtai reikalauja McCarran įstatymą tuojau atšaukti, bet bus ir tokių, kurie sieks jį tik pataisyti. Atrodo, kad plačiausias bendras frontas galėtų susidaryti apie klausimą pilno atšaukimo. Apie tai turėtų rimtai pagalvoti ir minėti dešimt senatorių. Jie galėtų išvystyti didelį sąjūdį, jeigu aiškiai ir griežtai laikytųsi tos nuomonės, kad pilnas ir greitas McCarran įstatymo atšaukimas reikalingas Amerikos gerovei. S.

PASTABOS

"Naujienose" tulas Aleks Smeltyniškis rašo, kad buvęs Lietuvos krašto apsaugos ministras Musteikis, pajutęs, kad Raudonoji Armija traukia Lietuvon, palikęs savo armiją, pirmas spruko pas savo globėją Hitlerį, per beržyną į Berlyną. Paskui Musteikį pasekė ir "tautos" vadas Smetona.

Juk taip ir reikėjo. Kas gi "tautos" vadui kelią ves, jeigu ne kariuomenės vadas.

Smeltyniškis nepasitenkinęs tuo, kad generolas Musteikis pirmas atsidūrė Hitlerio globoje ir jis sako: "Tik atskūrusios Lietuvos teismai išaiškins, kas turi teisę į bent kurį titulą ar laipsnį ir kas turės atsakyti už savo 'žygius', kai sulaužant duotą priesaiką tautai buvo primestas diktatūrinis režymas."

Veikiausiai Smeltyniškis tikisi, kad generolas Musteikis ir jam pramins taką Lietuvon, o tuomet jis jau teis Musteikį, kaip šalis išdaviką.

Laimingo Smeltyniškui pasisekimo!

"Naujienos" rašo: "Is Amerikos pabėgęs Gerhardt Eisler neteko Maskvos. malonės. Buvo renkami Rytų Vokietijos komunistų partijos vadai, bet Eisleris neišrinktas." Manau, kad Eisleriui visgi Maskvos "nemalonė" — daug malonesnė, negu Washingtono "malonė", nuo kurios jis pabėgo.

Vienas lietuvių geltonlapis rašo:

"Gerai informuotas amerikietis sako, kad Sovietų Sąjunga turi pakankamai daug meninių vitaminių — **multiple vitamins.**"

Iodino lašų — po 1 lašą kas diena — **tincture of iodine**, į pieną arba į vandeni.

Druskos mažai tevertokite. Negerkite per daug sky-sčių, tai svorio bus mažiau. Taipgi riebalų ir krakmolų ir saldymų kuo mažiau.

kad rusai dabar pradėtų puolimą."

Tai labai liūdna žinia visiems dipukams ir lietuvių geltonajai spaudai, kurie trokšta karo ir niekaip jo negali sulaukti. Tie nela-bieji rusai nepradeda.

Tulas Jonas Vainelis "Naujienose" užsipuola ant menininkų, kad jie, po programų, pasigeria. Jis sako: "Kai tikras menininkas kartais išmeta vieną per daug, tai jau ką padarysi. Bet jei taip daro menininkas besidėda, tai jie ištikrųjų yra ne menininkai, bet latrai."

Taigi mes latrų jau pakankamai turime, tik reikėtų surasti Kristų ir visus tuos latrus su juimi nukryžiuoti. Ar negalėtų Vainelis Kristumi patapti? Tuomet galima būtų ir latrus išnaikinti.

Tampa universiteto prezidentas, dr. E. C. Nance, buvęs dvasiškis, sako: "Šiandie padėtis yra tiek rimta, kad parapijonams būtų pravartu sądymo pratyba atlikti maldas..." Šventraštis sako: "Visokiais balsais garbinkite Dievą." Taigi ir maldas galima pakeisti kanuolių ir bombų balsais, sužeistųjų keiksmiais ir dantų griežimais...

Buvo laikai, kuomet Bagočius įskundė valdžiai SLA prezidentą Živatkauską ir pastarasis buvo areštuotas, tai visi lietuviai socialistai pabaurėjos tokiu Bagočiaus pasielgimu.

Bet dabar, praslinkus veik 40 metų, socialistų vadai įskundė Andrių, "Vil-nį" ir "Laisvę", tai tų laikų socialistų liekanos didžiujasi savo vadų žygiais.

Mat, ir socialistai "progresuoja."

Mes prisimename nese-nus laikus, kuomet vienuo-lis Macochas užmušė savo brolių, kad galėtų jo žmona

(Tąsa 3-dame pusl.)

2 pusl.—Laisvė (Liberty, Lith. Daily)—Šešt., spalio 7, 1950

LITERATŪRA IR MENAS

Apie Čiurlionio ansamblį

Praėjusį savaitgalį Filadelfijoje ir Niujorke (Carnegie Hall) Čiurlionio Ansamblis davė koncertus.

Ne pas vieną gal kils klausimas, kas gi yra tasai Čiurlionio ansamblis? Man taipgi norėjosi surasti jo šaknys, užuomazga.

Andai susitikau su vienu žymiu dipuku, gerai žinančiu visą reikalą, ir jam tąjį klausimą pastaciau.

— Ansamblis, — atsakė jis, — yra tarybinis padaras. Jis tapo suorganizuotas tarybiniais laikais — Lietuvos Liaudies Ansamblis. Jo vadovas — žymus muzikas J. Švedas, neseniai, girdėjau, tapo apdovanotas dideliu garbės ženklu — ordinu. Tasai Ansamblis ir dabar gyvuoja Lietuvoje, dažnai gastroliuoja ne tik Lietuvoje, o ir kitose tarybinėse respublikose. Karo metu buvo suorganizuotas Čiurlionio Ansamblis ir jo vadovu prisistatė Alfonsas Mikulskis.

— Kas gi jis, tasai Mikulskis?

— Jis toli gražu negali prilygti J. Švedui? Mikulskis buvo Švedo mokinyš. Bet jis turi daug drąsos, na, žinoma, ir ryžto. Tai jis ir nusitarė imituoti J. Švedą. Vokietijoje šis ansamblis buvo pastovus; dainininkai, šokikai ir kiti turėjo užtenkamai laiko lavintis, tuo būdu jie galėjo sudaryti gan gražų chorą su „pridečkais“.

— Ar daug šiame ansamblyje yra „originalių“ ansambliečių, dalyvavusių ansamblyje Lietuvoje?

— Drįstu sakyti, jog tik keletas. Toliau klausiau:

— Ką tamsta manote apie dabartinį čiurlioniečių išsilavinimą ir bendrą talentą?

— Ne ką! Atsiminkite, — tęsė mano informuotojas, — Amerikoje ansambliai sąlygos yra ne tokios, kokios buvo Lietuvoje bei Vokietijoje. Čia kiekvienas turi pelytis duoną fabrikuose ar prie kitokių sunkių, įkirių darbų — tik vakarais (ir tai ne visuomet) dainininkai tegali susieiti repeticijomis. Tuo būdu, Čiurlionio ansamblis atsidūrė vidutinių lietuvių liaudies chorų padėtin...

Iš viso šiame ansamblyje yra apie 50 asmenų.

Klausiau M-s, žmogaus, kuris turi gerą skonį ir supratimą apie meną, kaip jam patiko ansambliečių programa, atlikta Carnegie Hall'ėje.

— Gana monotoniška, — buvo atsakymas. — Dainelės visos lengvutės, nieko naujesnio; tūlos dainelės išėjo gan silpnokai. Na, kiek tiek gerčiau, kaip geresniųjų mūsų chorų.

Stebėjau, kagi apie šį koncertą pasakys rimtesnė komercinė spauda.

Kai kurie laikraščiai visai nieko apie tai nesakė, o Niujorko „Times“ pasitenkino tik trumpu žinute, pranešant, jog tokis koncertas įvyko.

Šis ansamblis davė koncertą ir Čikagoje, bet ir ten, girdėjau, žmonės nepasitenkino — viskas tik „šmakšt, šmakšt“, nieko gilesnio, nieko rimtesnio, kalba tie, kurie žino.

O štai kunigų „Drauge“ tūlas P. A. išstoja su vieša ansambliai kritika. Jo žodžiais: „tūlas kitatautis, išgirdęs smarkiai išreklamuotą geriausių ir gražiausių lietuviškų dainų repertuarą, tikrai gali susidaryti klaidingą nuomonę apie lietuvių muziką ir lietuvių kompozitorius. Jis čia, iš tikrųjų, išgirsta ne pačias gražiausias ir geriausias dainas (kalbu apie Čiurlionio mišriojo ir moterų chorą), bet pačias trumpiausias primityvias... beveik vieno A. Mikulskio subalsuotas dainas...“

Tai, kas aukščiau pasakyta, gerai paaiškina Čiurlionio ansamblį. Jei jis nori pakilti aukščiau, jei nori pasiekti ką nors geresnio, privalo gerokai persitvarkyti ir apsiibliuoti.

Lietuvos spauda apie Stasį Jasilionį

Š. m. rugpjūčio 13 d. „Literatūra ir Menas“ savitraštyje, išeinančiame Vilniuje, randame tokią nekrologą apie mirusį liudies dainių Stasį Jasilionį:

Telegrafas atnešė liūdną žinią — š. m. liepos 30 d. Amerikoje mirė lietuvių darbininkų poetas Stasys Jasilionis. Šio rašytojo pavardė ir kūriniai maža teži-nomi Lietuvoje, tačiau Amerikos lietuvių darbininkų pažangiojoje spaudoje St. Jasilionis užėmė ryškia vietą.

St. Jasilionis gimė 1892 m. kovo 25 d. Pušaloto valsčiuje, Gailiūnų kaime, vargingoje kaimo amatininkų (jo tėvas buvo siuvėjas) šeimoje. Jaunystėje jam neteko išeiti jokio aukštesnio mokslo, išskyrus pradinį. Į Ameriką St. Jasilionis atvyko 1909 m. ir čia per visą savo gyvenimą dirbo įvairiose kapitalistinėse įmonėse siuvėju, nuo darbo nuliekamu laiku atsidėdamas literatūrai ir pažangiam visuomeniniam veikimui.

Rašinėti eilėraščių ir apysakas St. Jasilionis pradėjo gana anksti, vos atvykęs Amerikon, ir jau ėmė spausdinti

A. Puškinas

PASAKA APIE MIRUSIĄJĄ CARAITĘ IR APIE SEPTYNIS MILŽINUS

Pamylavęs žmoną savo, Caras žygin iškelia; Pasilikusi viena, Sėdi po langais žmona, Žiūri ten, kur tiesias kelias, — Net įskaudo jai akelės, Žvelgiant tolin nuo aušros Ligi vakaro žaros. Nematyti brangaus draugužio! Regi: pūgos siaučia užia, Žemė sniego uždengta, Jau visa balta, balta. Jau devintas mėnuo laukia, Nuo langelio nesitraukia, Ir štai kūčių vakare Gimsta jai duklė dvare, O, kalėdų auštant rytui, Išsilgtas nematytai, Iš kelionės tolimos Grįžta caras, vyras jos. Žiūri ji į savo vyrą, Gailios ašaros jai byra... Taip nudžiuginta ūmai, Miršta prieš mišias jinai.

Caras vaikšto liūdesingas; Bet... ir jis juk nuodėmingas: Panašlavęs metelius, Pasiuntė kitur piršlius Ir greit gavo žmoną naują. Kaip carienė gyno kraujo Buvo ji: aukšta, skaisči, Sumani, vikri, grakšti, Tik labai jau įnoringa, Išdidi, pavydulinga. Kraičio atvežė jinai Veidroduką vien tiktai; Paslaptį jįsai turėjo: Žmogiškai kalbėt mokėjo. Tik su juo bežaisdama, Buvo ji tikrai linksma; Puošdamos su juo plepėjo Ir maloniai klausinėjo: „Veidrodėli mielas, tark, Visą tiesą man paberk, Ar ne aš visų mieliausia Ir gražiausia, ir skaisčiausia?“ Veidrodukas jai į tai: „Taip, sakau aš tau rimtai, Tu, cariene, ir mieliausia, ir gražiausia, ir skaisčiausia.“ O jinai kad ima galvot, Trūkčioti, pečiais kilot, Mirkčioti akim, lankstyti, Pirštais pliaukšinti, maivyti, Išsprendus šokinėt, Šauniai veidrodin žiūrėt.

Tuo laiku jauna caraitė, Nors ir likusi našlaitė, Augo, stiebėsi aukštyn, Ėjo vis puikyn, grakštyn; Geraširdė, skaistaiveidė,

pažangioje darbininkų spaudoje: „Kovoje“, „Darbininkų Viltys“, „Dilgėlėse“ ir kt. Vėliau, brėsdamas literatūriškai, St. Jasilionis savarankiškai lavinosi ir, kaip pats prisipažindavo, m o k ė s i poezijos meno iš Janonio, Jovaro ir kt. pažangiųjų mūsų poetų. Po pirmojo pasaulinio karo St. Jasilionis spausdinosi Amerikos lietuvių spaudoje: „Laisvėje“, „Vilnyje“, žurnale „Sviesa“ ir kt., o taip pat bendradarbiavo Tarybų Sąjungoje leidžiamuose lietuvių kalba žurnaluose „Kibirkštis“, „Priekalas“.

Dienraštis „Laisvė“ 1936 m. išleido Bruklino didelį St. Jasilionio eilėraščių rinkinį „Bešvintantis rytas“ (288 psl.), kuriame buvo sudėti būdingiausi jo poetų kūriniai. Rinkiniui įžangą „Apie autorių ir jo kūrybą“ parašė žinomas Amerikos darbininkų judėjimo veikėjas R. Mizara, kurioje autorių apibūdino šitaip: „Jasilionį galima pilnai pavadinti tikru amerikiečių lietuvių darbininkų poetu, — iki šiol gausiausiai ir geriausiai darbininkų poetu.“

Paskutiniaisiais metais St. Jasilionis gyvai sekė po karo atsikuriančios Tarybų Lietuvos socialistinį gyvenimą ir literatūrą, labai teigiamai apie ją atsiliepdamas.

Šiandien, kai fašistinė reakcija kapitalistinėje Amerikoje vis labiau smaugia tenykštį pažangųjį darbo žmonių veikimą, St. Jasilionio mirtis yra skaudus nuostolis Amerikos lietuvių dirbantiesiems, ju pažangiajai spaudai. Mirusiojo poeto kūrinių padės Amerikos darbo žmonės kovoti dėl demokratijos ir išsilavinimo iš kapitalizmo priespaudos.

A. Venclova, K. Korsakas, J. Šimkus.

Vertė A. Busilas

Kaip linksma paukštelė skraidė. Atsirado greit piršlys, Jauną vyrą persą jis — Jelisiejų karalaitį. Caras gausų skiria krautį: Dešimt miestų ir šalių, Simtą trisdešimt pilį.

Prieš jungtųjų vakarienę Besipuošdama carienė Užsimanė dėl juokų Vėl pažaišt veidrodukui: „Pasakyk, ar aš mieliausia Ir grakščiausia, ir skaisčiausia?“ Ką gi veidrodėlis jai? „Tu žavi, sakau rimtai, Bet caraitė dar meilesnė, Dar grakštesnė, dar skaistesnė.“ Čia carienė kadgi stos, Rankele kad užsimos, Kadgi duos per veidroduką!... Ilgai trypė ji ir dūko. „A, stiklūkštė, nori tu Susipykt... Nesuprantu, Kuo ji man prilygti gali? Dar pajus ji mano galia! Mat, užaugo dabita! Ne stebuklas, kad balta: Kai ją motina nešiojo, Tik į sniegą ir spoksojo. Bet sakyk, jei išmanai, Kuo pralenks mane jinai? Pripažink: juk aš gražiausia, — Karalystėj mūsų plačiausioj Ir svetur nėr man lygios, Taip?“ O šis į kalbą jos: „Ne, caraitė dar meilesnė, Dar grakštesnė ir skaistesnė.“ Kas daryt jai? Pavydu... Metus stiklą ant grindų, Šaukia ji Juodžiukę savo, Kuri sarge jai tarnavo, Liepia eiti tuoj iš čia Pas caraitę — ir slapčia Girion ją tamsion nuvesti, Ja surišti ir pamesti Gvva no pušim: tenai Nuo vilkų težus jinai.

Koks šėtonas pavyduolė Perkalbės? Juodžiukė uoliai Vykde įgeidį ponios — Ir po valandos kitos Tankumon miškų atėjo... Kai caraitė pastebėjo, Kad ją nori čia palikt, — Išsigandus ėmė klykt: „Kuo kalta aš? Būk protinga! Pagailėk! Kai galinga Karalienė būsiu aš, — Atsilyginsiu, dievaž!“ Sargė blogo jai nedarė, Tik, mylėdama ją, tarė: „Tau tepadeda dangus!“

Ir sugrįžo į namus.

„Na? — carienė ją paklausė, — Kur gražuolė ta mieliausia?“ — „Ten, miške, jinai viena, — Pamelavo mergina, — Prižiūta tvirtai prie gluosnio, Greit pakliūs žvėrių naguosna; Taip kentėt ji gaus mažiau, Ir mirtis ateis greičiau.“

Plinta gandas stebuklingas, Kad jauna caraitė dingus! Caras eina iš galvos. Jelisiejus gaili jos, Vilias dievo dar malone Ir išvyksta į kelionę Paieškoti mylimos Sužadėtinės savos.

O caraitė, be pavojaus Girioj naktį praklajojus, Atsidūrė netolies Nepažįstamos pilies. Amtelėjo šuo prie vartų, Bet pradėjo žaist iš karto. Įžengė ji pro vartus, — Kiemas didelis, platus; Šuo aplinkui šokinėjo, O jinai arčiau vis ėjo; Va ir slenkstis pagaliau; Ji už klengės tučiuojau: Atsivėrė tykiai durys, Ir, štai menė atsidūrus, Mato ji: ilgi suolai, Ant visų užtiesalai, Skobnios tvirtos, ažuolinės, Krosnys gulimos koklinės. Ir galvoja tarpdury: „Žmonės čia, matyt, geri, Neturėtų skriaust, atrodo.“ Nieks tuo tarpu nesirodo. Ji apvaikščiojo namus, Apšlavė visus kampus, Dievui užžiebė žvakelę, Iškūreno sau krosnelę Ir ramiai užmigo tuoj Savo gulčioje šiltoj.

Jau vidurdienis artėjo; Girdi — kiemas sudundėjo, Ir septynetas jaunų Įžingsniavo milžinų. „Burtai! — vyresnysis tarė: — Kaip švaru čia pasidarė! Kol medžiojome meškas, Menė tvarkė mum kažkas. Ką gi? Eikš, ilgai nelauki, Su mumis susidraugauki; Jeigu senas tu žmogus, Būsi dėdė mum brangus. Jei esi šaunus bernelis, Tu mum būsi kaip brolelis; Jei senutė tu žila, Būsi motina miela; Jeigu tu skaisti mergelė, Būsi mum gera seselė.“

Negaišiuodama ilgai, Soko žemėn tuoj jinai Ir, šeiminkus pagerbus, Gailavo, kad, įsikverbus Nekviesta viešnia pas juos, Šičia tvarkės lyg namuos. Iš kalbos jie greit suprato, Kad caraitė tikrą mato, Ėmė užstatėl sodint, Pyragėliais ją vaišint, Ant padėklo vyną nešė, Jiems dėkodama karštai, Gerti ją maloniai prašė. Atsisakė gert griežtai; Pyragėlio atsilaužė, Gabaliuką jo sugrauzė, Prašė leist jai pagulėt, Po kelionės pasilsėt. Palydėjo jie caraitę Į pastogės kamaraite Ir paliko vieną ją Saldžiame snaudulyje.

Bėga laikas, nesustoja, O caraitė mūs jaunoji Neapleidžia milžinų. Jai nėra liūdnu dienų: Vyrai, vos tik įdienoja, Draugišku būriu išjoja Po giružę paklajot, Sau antelių pamedžiot, Tvirtą ranką pamankštinti, Saracėną nulaipinti Ir totoriui nuo pečių Galvą kirst taikliu kirčiu, Ar čerkesą užkludyti Ir iš miško išbaidyti. Mergužėlė gi jauna Triūsti lieka sau viena, Tvarkosi, šeiminkauja, Niekad jiems nepriešgyniauja, Jie neskrandžia taipgi jos. Kaip matai — ir nėr dienos.

(Bus daugiau)

Pastabos

(Tęsa nuo 2-o pusl.)

naudotis, išlupinėjo panelės švenčiausios akis, nu-maustinėjo nuo pirštų deimantinius žiedus ir aprinko visas brangenybes, kokias ji turėjo, bet pačią panelę nelietė.

Costa Rica respublikoje kitaip pasielgta. Ten buvo panelė švenčiausia, šalies globėja. Ji buvo aprėdyta auksiniais drabužiais, dėvėjo auksinę karūną, ap-smaigytą brangakmeniais. Kiek tos visos brangenybės vertos, sunku apskaičiuoti. Ją saugojo sargas. Ir štai, po nakties randa sargą už-babanytą ir panelę švenčiausią, su visu jos turtu, pavogtą.

Skandalas. Visa šalies policija ant kojų pastatyta. Katalikų dvasiškią ekskomunikavo vagius, prezidentas paskyrė \$600,000 dovanų už vagių sugavimą, ir tris dienas gedulų, bet viskas be pasekmių.

Sakoma, kad ta pati panelė švenčiausia buvus dingus 1635 metais, bet vėliau surižus savo senon vieton. Gal ir dabar taip galės atsitikti, bet aš tikras, kad jau be to savo anrėdalų ir karūnos. Mat, dabar jau karūnas nuo galvų nuim-nėja.

„Drauge“ Dr. J. Reinyš rašo: „...Pinigai ir turtai, grožis ir garbė paliks Tave ant Amžinybės slenkščio. Ką Tu nusineši į anapus?“

Taigi pinigus ir turtą atiduokite bažnyčiai, o bažnyčia žinos, kur padėti jų pinigų ir turtą, kad nepasilikytų „ant amžinybės slenkščio.“

„Draugas“ ne tik katalikus mokina, bet ir paukščius. Jis ve ką sako tiems sparnuočiams:

„Paukščiai neturi maišyti dalykų apie kuriuos nenusimano. Neseniai Londono juodvarnis paėmė degančios cigaretes nuorūką ir nusinešė į lizdą, kuris buvo bombos apardytos bažnyčios bokšte, 180 pėdų aukštumoje. Neužilgo visas bokštas paskendo ugnyje.“

Tai laimė, kad tą padarė juodvarnis, o ne raudonvarnis, nes juodvarniai, savo aprėdalu, prilygsta dvasiškiams. Bet „Draugo“ patarimas bevertis, nes aš tikras, kad juodvarniai kunigų leidžiamo laikraščio neskaity.

„Naujienose“ tulas A. Brašiškis rašo:

„Kruvinasis Smetona, kaip mėgdavo bolševikai vadinti Smetoną, kalėjimuose langų lentomis neužkalė. Jo režimas, sėdintiems kalėjime komunistams, leisdavo Kauno kalėjime keptis ant kalėjimo stogo padarytos verandos per klauras dienas. Visi jie gaudavo pietus iš geriausių Kauno restoranų, gaudavo knygų, galėjo rašyti ką norėjo...“

Išrodo, kad Smetona kalėjimus buvo pavertęs viešbučiais. Aš, Brašiškis būdamas, būčiau dėjes visas pastangas, kad pakliuvus kalėjiman... Kad ir kumelką keno būčiau pavogęs, bile tik kalėjiman dasigauti. Bet žioplys Brašiškis to nepadarė. Švenčioniškis

Sevastopolio Apysakos

—27—

Vaizdai iš Krimo karo 1854-56 m.

8-31-50

(Tęsa)

— O svarbiausia, — įsikišo visą laiką tylėjęs kapitonas, — štai kas, Vladimirai Semioničiau: — įsivaizduokit, kad toks žmogus, kaip aš, pavyzdžiui, tarnauja dvidešimt metų už 200 rublių algos, kęsdamas nuolatinių skurdą: argi nedera jam už jo tarnybą nors senatvėje duoti uždirbti duonos kąsnį, kai tuo tarpu komisionieriai per savaitę dešimtimis tūkstančių uždirba!

— Et, ką ten! — vėl prašneko štabskapitonas: — nesiskubinkite teisti, bet pagyvenkite ir patarnaukite.

Volodiai pasidarė baisiai nemalonu ir gėda, kad jis taip neapgalvojęs pasakė, ir jis kažką sumurmėjo ir klausė toliau, kaip Diadenko su didžiausiu azartu ėmė ginčytis ir įrodinėti priešinga.

Ginčą nutraukė atėjęs pulkininko pasiuntinys, kviesdamas valgyti.

— O jūs šiandien pasakykite Apolonui Sergiejičui, kad jis pastatytų vyno, — tarė Černovickis kapitonui užsisegiodamas. — Ko jis taip šykštauja? Užmuš, tai niekam neteks!

— Jūs pats pasakykite, — atsakė kapitonas.

— Ne jau, jūs vyresnysis karininkas: reikia visur tvarkos laikytis.

20

Tam pačiam kambary, kur vakar Volodia prisistatė pulkininkui, buvo nuo sienos atitrūkęs stalas ir užtiestas nešvaria staltiese. Šiandien baterijos vadas jam padavė ranką ir klausinėjo apie Peterburgą ir apie kelionę.

— Na, ponai, kas geria degtinė, labai prašome. Praporščikai negeria, — tarė jis, šypsodamasis Volodiai.

Aplamai šiandien baterijos vadas pasirodė visai ne toks rūstus, kaip vakar, priešingai, jis atrodė geras, vaišingas šeimininkas ir vyresnysis draugas. Bet nežiūrint į tai, visi karininkai, pradedant senu kapitonu, baigiant ginčinėnu Diadenko, kalbėjo mandagiai žiūrėdami vadui į akis, baikščiai, neatsitraukdami nuo sienelės, vienas paskui kitą ėjo gerai degtinės, žodžiu, visai rodė didelę jam pagarbą.

Pietūs susidėjo iš didelio dubens kopūstų, kuriuose plaukiojo riebus jautienos gabalai ir daugybė pipirų bei lauro lapų, lenkiškų vrazų su muštarda ir virtinių su ne visai šviežiu sviestu. Servietėlių nebuvo, šaukštai buvo skardiniai ar mediniai, tebuvo tik du stiklai, ir ant stalo stovėjo tik pilkas nudaustu kakleliu vandens grafinas, bet pietūs nebuvo nuobodūs: pokalbis netilo nė valandėlei. Iš pradžių kalbėtasi apie Inkermano kautynes, kuriose baterija dalyvavo. Kiekvienas pasakojosi išpučius bei svarstė nepasisekimo priežastis ir tuoj nutildavo, kai imdavo kalbėti pats baterijos vadas; paskui kalba natūraliai nukrypo apie lengvųjų pabūklų per menką kalibrą, apie naująsias palengvintas patrankas. Čia ir Volodia spėjo parodyti savo nusimanymą apie artileriją. Bet prie dabartinės baisyos Sevastopolio padėties nesustota, tartum kiekvienas per daug mąstė apie šį dalyką, kad dar reiktų apie jį kalbėti. Taip pat nebuvo kalbos apie būsimąsias Volodios tarnybines pareigas, tartum jis Sevastopolin atvyko tik pasakoti apie palengvintus pabūklus ir pietauti pas baterijos vadą. Per pietus netoli to namo, kuriame jie sėdėjo, krito bomba. Grindys ir sienos suvirpėjo, kaip nuo žemės drebėjimo, ir langus uždengė parako dūmai.

— Manau, jūs to Peterburge nematėt, o čia dažnai tokie siurprizai ištinka, — tarė baterijos vadas. — Pažiūrėkite, Vlangai, kur krito.

Vlangas pažūrėjo ir pranešė, kad į aikštę, ir apie bombą daugiau niekas nekalbėjo.

Prieš pat baigiantis pietums, įėjo į kambarį senukas baterijos raštininkas trimis užantspauduotais vokais nešinas ir padavė juos baterijos vadui. "Štai šis labai svarbus, ką tik kazokas atgabeno iš artilerijos viršininko." Visi karininkai nekantraudami žiūrėjo į prityrusius šiam dalyke baterijos vado pirštus, laužančius voko antspaudą ir traukiančius iš ten labai svarbų raštą. "Kas tai galėtų būti?" klausė kiekvienas save. Galėjo būti visiškai pasitraukimas iš Sevas-

topolio poilsui, galėjo būti paskyrimas visai baterijai į bastionus.

— Ir vėl! — tarė baterijos vadas, piktaiai sviedęs raštą ant stalo.

— Apie ką čia, Apolonai Sergiejičiau? — paklausė vyresnysis karininkas.

— Reikalauja karininko su tarnyba kažkokiai mirtinai baterijai. Iš viso teturius keturis karininkus, ir tarnyba taip pat ne kelios sudėties, — numojo baterijos vadas, — o čia dar reikalauja. — Vis dėlto, reikia kam nors eiti, ponai, — truputį patylėjęs, tarė jis: — įsakytą septyniomis būti Rogatkoje... Pašaukit feldfelbelį! Na, tai nuspėskit, ponai, kam gi eiti, — pakartojo jis.

— Štai, jis dar niekur nebuvo, — tarė Černovickis, rodydamas į Volodiją.

Baterijos vadas nieko neatsakė.

— Taip, aš norėčiau, — tarė Volodia, jausdamas, kaip nugarą ir sprandą išpila šaltas prakaitas.

— Ne, kam! — perkirto kapitonas. — Suprantama, niekas neatsisakys, bet ir prašytis netinka, o jei tai spėsti Apolonas Sergiejičius palieka mums, tai traukim burtus, kaip ir aną kartą.

Visi sutiko. Krautas pripiaustė popieriukų, juos suvyniojo ir supylė į kepturę. Kapitonas juokavo ir net ryžosi šiuo atveju paprašyti pulkininką vyno, dėl drąsos, kaip jis sakė. Diadenko sėdėjo apsiplaukęs, Volodia kažkodėl šypsojosi, Černovickis tikino, kad burtas jam būtinai teksias. Krautas buvo visiškai ramus.

Volodiai pirmajam davė rinktis. Jis paėmė vieną ilgesnį rutuliuką, bet čia pat jam dingtelėjo mintis pakeisti, — paėmė kitą, mažesnę ir storesnę, ir išvyniojęs perskaitė: "eiti."

— Man, — atsidusęs tarė jis.

— Na, tai keliauk su dievu. Štai, iš karto gausite ugnies krikštą, — tarė baterijos vadas, šypsodamasis gera šypse na ir žvelgdamas į sumišusį praporščiką veidą: — tik greit susiruoškite. O kad jums būtų linksniau, Vlangas eis su jumis, kaip pabūkle fejerverkeris.

21

Vlangas buvo nepaprastai patenkintas savo paskyrimu, greit nubėgo rengtis, apsiivilkęs atėjo padėti Volodiai ir vis prikalbinėjo jį su savim paimti ir lovą, ir kailinius, ir senus "Tėvynės užrašus," ir spiritinį kavinuką, ir kitus nereikalingus daiktus. Kapitonas Volodiai patarė pradžioje perskaityti iš "Vadovo" apie šaudymą iš mirtinų ir tuoj pat išsirašyti iš ten pakelimo kampu lentele. Volodia tuoj pat ėmėsi darbo ir, stebėdamasis bei džiaugdamasis, pajuto, kad nors jį dar truputį jaudino pavojaus baimė ir dar labiau tas, kad jis bus bailys, bet jau toli gražu ne taip, kaip anksčiau. Tai buvo iš dalies dėl dienos šviesos ir veiklumo, iš dalies ir svarbiausia dėl to, kad baimė, kaip ir kiekvienas stiprus jausmas, negali ilgai trukti vienuodu įtempimu. Vienu žodžiu, jis jau persibijojo. Septintą valandą, kai tik šaulė ėmė slėptis už Nikolajovo kareivinių, įėjo pas jį feldfelbelis ir praneš, kad žmonės pasirengę ir laukia.

— Šarašą atidaviau Vlangai. Malonėkite jį paklausti, kilnybė! — tarė jis.

Dvidešimt artileristų su durtuvais, be aprangos, stovėjo už namo kampo. Volodia kartu su junkeriu priėjo prie jų. "Ar jiems pasakyti trumpą kalbėlę, ar tiesiog pasakyti: sveiki, vyrai! O gal nieko nepasakyti? — pagalvojo jis. — Bet kodėl nepasakyti: sveiki, vyrai! tai net reikia pasakyti." Ir jis drąsiai sušuko savo skambiu balseliu: "sveiki, vyrai!" Kareiviai linksmai atsiliopė: kiekvieno ausyse maloniai suskambėjo jaunas, gailus balselis. Volodia žvaliai ėjo kareivinių priešaky, ir nors jo širdis taip plakė, lyg jis būtų prabėgęs iš visų jėgų keletą kilometrų, jo eisena buvo lengva ir veidas linksmas. Priėjęs prie pat Malachovo kalvos ir kopdamas į kalną, jis pastebėjo, kad Vlangas, nė žingsnio nuo jo neatsilikęs ir namie atrodęs toks drąsus, dabar nuolat suko į šalį ir lenkė galvą, tartum visos čia jau dažnai švilpančios bombos ir sviediniai būtų lėkė tiesiai į jį. Kai kurie kareiviai darė tą patį, ir aplamai daugumo veiduose reikšėsi jei ne baimė, tai nerimas. Šios aplinkybės galutinai nuramino ir padarėnso Volodiją.

(Daugiau bus)

M. J. Cuzmeris:

SKAITYK IR MOKYKIS

II
I TIPAS. PIRMUONYS.

Kaip buvo atrasti vienląsčiai organizmai.

Maždaug prieš 350 metų, 1590 metais, buvo išrastas pirmasis mikroskopas. Kaip ir kiti tikslieji prietaisai, jis buvo tobulinamas pamažu: mat, ne iš karto technika sugebėjo pagaminti gerų didinamųjų stiklų. Mikroskopų gaminių technika praėjo sunkių ir ilgą kelią, kol iš griozdiško prietaiso, didinančio vos 20 kartų, jis virto dabartinio instrumentu, didinančiu 1000, 2000 ir daugiau kartų.

Vienas iš pirmųjų gerų didinamųjų stiklų dirbėjų buvo tyrinėtojas olandas Antoni van Levenhukas. 1675 m. rugsėjo mėn. žiūrėdamas pro savo labai didinantį stiklą į ilgai stovėjusio vandens lašus, jis labai nustebė, pamatęs jame ištisą, ligi tol "nematyta" smulkiausių gyvūnų pasaulį. Nuo to laiko gyvi mikroskopiniai organizmai buvo ir yra tiriami daugybės tyrinėtojų. Jų darbo dėka buvo atrandama vis naujų ir vis įvairnesnių to gausaus mikroorganizmų pasaulio atstovų, vis labiau ir labiau aiškėjo svarbi mikroorganizmų reikšmė gamtai ir žmogaus gyvenimui. Tie tyrinėtojai išaiškino, kad kiekvienas mikroorganizmas sudarytas iš vienos ląstelės. Vienląsčiai padarai pagal savo požymius gali būti paskirstyti į augalus ir gyvulius. Jų sandaras daug paprastesnis, negu visų kitų organizmų: jie neturi organų. Vienląsčiai gyvūnai buvo pavadinti pirmuonimis. Įvairių pirmuonių rūšių nepaprastai daug; kas metai su mikroskopu surandama vis naujų pirmuonių tipo atstovų. Ir dabar priskaitoma jų daug tūkstančių.

Pirmuonių tipas skirstomas į keturias klases: šakniakojus, žiūžinius, infuzorijas ir sporagyvius.

Iš visų pirmuonių sudėtingiausias yra infuzorijos, o paprasčiausiai sudaryti šakniakojai.

Kintamoji ameba — šakniakojų klasės atstovas.

Kaip surasti amebą. Pasmekime iš kūdros dugno vandens su trupučiu dumblo ir su keletu vandeninių augalų; kartu su šiomis drumzlėmis užgriebsime ir daugybę pirmuonių, kurių kūdra gausi. Užlašinkime kelis šio vandens lašus ant stiklo, uždenkime juos plonu stikleliu ir žiūrėkime pro mikroskopą.

Atkreipkime dėmesį į gyvūnėlius, pamažu judančius tarp žalių augalėlių ir dumblo, kruopelių. Jie pradžioje atrodo negyvi, pusiau permatomi trupinėliai, tarytum gleiviniai lašeliai, pilni grūdėlių ir apjuosti šviesesne juoste. Gerai įsižiūrėję į šiuos trupinėlius, galime pastebėti, kad kai kurie iš jų pamažu slenka, liejasi iš vienos vietos į kitą. Šie padarėliai — tai paprasčiausi gyvūnėliai — amebos. Tarp įvairių amebų dažnai pasitaiko ameba, kaitaliojanti savo pavidalą. Su šia ameba ir susipažinsime, kaip su šakniakojų atstovu.

Amebos sandaras. Visas amebos kūnas sudarytas iš gniužulėlio pusiau permato-

mos protoplazmos. Išorinis protoplazmos sluogsnis labiau permatomas, negu vidurinis, kuriame galima matyti daugybę smulkių, palengva judančių grūdėlių. Šioje vidurinėje grūdingoje protoplazmoje galima įžiūrėti kamuolėlio pavidalo kūnelį — branduolį. Kranta akis netoli nuo branduolio esąs šviesus burbuliukas, kuris čia ūmai pranyksta, čia vėl pasirodo, didėja ir vėl pranyksta. Tai pulsuojančis burbuliukas, arba pulsuojančioji vakuolė.

Taigi, amebos kūnas turi tik vieną ląstelę, kuri sudaryta iš protoplazmos, turinčios viduje grūdėlių, branduolio ir pulsuojančios vakuolės. Be to, amebos kūne lengva pastebėti protoplazmoje esančias maisto daleles.

Judesiai. Atsidėjus stebint, lengva pamatyti, kaip ameba juda. Vienoje jos protoplazmos dalyje atsiranda nedidelis iškyšulys; jis palengva didėja ir ilgėja, ir ji subėga vis daugiau ir daugiau protoplazmos pamažu pradeda judėti branduolys, vakuolė, ir, žiūrėk, visa ameba persilieja į kitą vietą. Kai kada ameba išleidžia ne vieną, o

kelis iškyšulius, bet visada subėga tik į vieną. Šie iškyšuliai vadin. pseudopodijomis, t. y. netikromis kojelėmis. Ameba, palyginti su jos kūno dydžiu, juda gana greitai, bet kol nūeina 5 cm, ji užtrunka apie pusvalandį.

Mityba. Kūdros vandeninėje yra daugybė mikroskopinių organizmų ir vandeninių augalų dalelių. Jais ameba minta. Maistą ameba pačiumpa štai koku būdu: jis atkūša savo pseudopodiją į grobį; pseudopodijos protoplazma kabina grobį, kuris kartu su nedideliu vandens kiekiu atsideda protoplazmos viduje, burbuliuke. Per trumpą laiką — valandą ar pusvalandį — augaliukas, jei tai buvo mikroskopinis žaliasis dumblis, netenka savo žalios spalvos ir susiraukšėja. Didžioji jo dalis suvirškinama, išsirdoma. Ši darba padaro rūkščios virškinamosios sultys, kurios išsisunkia iš protoplazmos į virškinamąją amebos vakuolę. Bet kurgi dingsta suvirškintosios dalys? Jos pereina į protoplazmos sudėtį, jas protoplazma "pasisavina." Iš jų protoplazma atstato savo sudėvėtą

maistą. Ameba, kaip ir kiekvienas gyvis ar augalas, kvėpuoja, t. y. įtraukia deguonį ir išleidžia anglies dvideginį. Kvėpavimui ji neturi specialių organų; ji įtraukia į save ištyrusį vandenį deguonį visu savo kūno paviršiumi. Anglies dvideginis iš amebos kūno išleidžiamas taip pat pro jos kūno paviršių.

Kvėpavimas. Ameba, kaip ir kiekvienas gyvis ar augalas, kvėpuoja, t. y. įtraukia deguonį ir išleidžia anglies dvideginį. Kvėpavimui ji neturi specialių organų; ji įtraukia į save ištyrusį vandenį deguonį visu savo kūno paviršiumi. Anglies dvideginis iš amebos kūno išleidžiamas taip pat pro jos kūno paviršių.

(Daugiau bus)

Nauji laimėjimai

KAISIADORYS, rugp. 18 d. — Klijų fabriko kolektyvas, įvykdęs devynių mėnesių gamybos planą, prisiėmė išpareigojimus Didžiosios Spalio socialistinės revoliucijos 33-jų metinių garbei. Iki Lapkričio 7-sios išpareigota metinį gamybos planą įvykdė 110 procentų.

Stokite į Kontestą Gauti Laisvei Naujų Skaitytojų

Laisvės vajas gavimui naujų skaitytojų prasidės su 1 diena spalio-Oct. ir tęsis iki 1 d. sausio-Jan., 1951 m.

KONTESTANTAMS YRA SKIRIAMOS PINIGAIŠ SEKAMOS DOVANOS:

1-ma \$75. 2-ra \$50. 3-čia \$35. 4-ta \$30. 5-ta \$25. 6-ta \$20. 7-ta \$15. 8-ta \$12. 9-ta \$10, ir 10-ta \$5.

Kiekvienam skaitytojui laišku yra išaiškinta techniniai vajas vedimui reikalai. Prašome atidžiai persiskaityti laišką, kur nurodoma kaip yra vedamas vajas gavimui. naujų skaitytojų ir kviečiame tuojau stoti į vaju.

Jauskimės visi sau už būtiną pareigą platinti dienraštį Laisvę, palaikyti jį kaip savo-kolektyvų mokytoją ir vadą. Plintanti infliacija ir reakcijos siautėjimas mūsų šalyje labai smaugia mūsų dienraštį finansiniai. Visi turime kuom nors prisidėti prie finansinio sustiprinimo savo dienraščio.

Gauant nors 500 naujų skaitytojų šiame vajuje ir sukeliant aukomis tinkamą fondą dienraščio palaikymui bus galima užtikrinti jo ateitį. Dugelis skaitytojų, atsinaujindami prenumeratą atsiunčia \$10, pabrėždami: \$7 už prenumeratą ir \$3 auką dienraščio palaikymui. Tas yra puikus dalykas, kad išgalintieji patys savo iniciatyva užsimoka daugiau, negu nustatyta laikraščio kaina. Jie padeda už žemesnę kainą gauti laikraštį žmonėms su skurdmomis iplaukomis.

Laisvės prenumerata \$7.00 metams ir \$3.75 pusei metų. Kanadoje \$8.00 metams ir \$4.50 pusei metų. Kitur užsieniuose \$9.00 metams.

Perkant money-orderius, pašto notas ar čekius apmokėjimui už Laisvės prenumeratą reikia rašyti tik LAISVĖ. Tikrai vieną žodį LAISVĖ. Nereikia dėti Daily ar Lithuanian Daily. Rašydami vajas reikalais adresuokite:

LAISVĖ

110-12 Atlantic Ave., Richmond Hill 19, N. Y.

Didieji gamtos pertvarkymo projektai visos visuomenės gerovės pakėlimui

Aną dieną Amerikos spaudoje buvo pranešta, kad Tarybų Sąjungos vyriausybė suplanavo pastatyti dvi milžiniškas elektros jėgaines — vieną ant Volgos prie Kuibiševo, o kitą arti Stalingrado.

Apie tuos galingus gamtos pertvarkymo projektus smulkesnių davinų patiekia inžinierius A. Roma novas.

Inžinierius rašo: „Kuibiševo hidroelektrinė bus visų stambiausioji pasaulyje. Savo galingumu ji žymiai pralenks Dniepro elektrinę, kuri yra stambiausioji Europoje. Bendrasis Kuibiševo hidroelektrinės galingumas sieks dviejų milijonų kilovatų, o vidutinis elektros energijos išdirbis per metus — dešimties milijardų kilovatų. Nuo to milžino beveik neatsilieka Stalingrado elektrinė. Josios galingumas nustatytas 1,7 milijono kilovatų, o vidutinis elektros energijos išdirbis per metus — dešimties milijardų kilovatų (t. y. tiek pat, kiek Kuibiševo hidroelektrinė).“

Kokia tų milžiniškų elektrinių reikšmė?

„Jų paleidimas į darbą,“ rašo Romanovas, „visų pirma, reikš tai, kad smarkiai padidės energijos tiekimas svarbiausiems TSR Sąjungos industriniams rajonams. Antai, energetinis Maskvos balansas iš karto padidės 10 milijardų kilovatvalandų per metus. Pavolgio ir Centrinės Juodžemio sritys papildomai gaus daugiau kaip 6 milijardus kilovatvalandų energijos per metus. Tokiai milžiniškas energijos tiekimo padidėjimas padės pramonei ir transportui šiose rajonuose toliau sparčiai kilti.“

Pažangus Lietuvi!

Tuoju užsakyk Poezijos Knygą

“PROŠVAISTĖS”

JONO KAŠKAICIO
parinktinės poezijos leidinys
256 puslapių, kaina \$1.00

Žinomas kaip poetas, Jonas Kaškaitis yra dar plačiau žinomas kaip Dr. Jonas Kaškaicius, nuosirdus darbininkų mokytojas apie sveikatos reikalus.

Dr. Jonui J. Kaškaiciui dabar sukako 65-ri metai amžiaus ir jau arti 50 metų, kai jis rašo poeziją. Tom progom, pagerbimui Dr. Kaškaiciaus, Laisvė išleis jo poezijos knygą.

Prakilniai pagerbime darbštųjų liaudies švietėjų, brangiųjų sveikatos patarėjų - gydytojų ir žymųjų visuomenininką Dr. Joną J. Kaškaicių.

Užsakykite jo svarbų poezijos kurinį
“PROŠVAISTĖS”

Kurie užsakyks šią knygą iki spalio 25 d., tų vardai bus išspausdinti toje knygoje. Jie skaitysis išleidėjais to stambiausio literatūrinio kurinio. Tad pasirūpinkite, kad ir jūsų vardas būtų eilėje prisidėjusių prie išleidimo.

Jei dar niekas nepakalbino jus užsakyti tą knygą, tai tuojau patys prisiųskite dolerį ir užsakykite knygą. Arba jūs galite pasekti Laisvėje pranešimuose, kada įvyksta pažangiųjų organizacijų susirinkimai jūsų mieste; nueikite į susirinkimą ir užsakykite tą knygą per organizacijos sekretorių.

LAISVĖ

110-12 Atlantic Ave., Richmond Hill 19, N. Y.

Kovoje prieš sausrą Pavolgyje.

„Toliau, Kuibiševo ir Stalingrado elektrinių statyba suvaidins didelį vaidmenį pertvarkant gamybą Pavolgyje, kuris nuo seno kenčia dėl vandens stokos bei sausros. Užvolgio ir Pakaspio žemių irigacijai bei drėkinimui naujosios elektrinės kasmet duos iki 3,5 milijardo kilovatvalandų energijos. Užvolgyje šios energijos bazėje bus apdrėkinta 2,5 milijono hektarų žemės. Sarpinsko žemumos šiaurinėje dalyje (tarp Uralo ir Volgos upių) bus aprūpinta vandeniu ir apdrėkinta apie 6 milijonus hektarų žemės. Sarpinsko žemumoje, Juodosios žemės ir Nogaisko stepėje, esančiose Volgos žemupio dešinėje pusėje, bus aprūpinta vandeniu ir apdrėkinta apie 5,5 milijono hektarų. Čia taip pat bus atlikti dideli darbai, sodinant pramoninės reikšmės miškus ir miškus, apsaugančius nuo sausvėjų.“

Pakaspio klimato pakeitimas

„Visų tų priemonių dėka žymiai pagerės klimatinės sąlygos Pakaspio žemumoje, kuri yra svarbus šaltinis sausvėjams kilti Pavolgyje. Pakaspio žemumos šiaurinės dalies dykuminiai ir pusiau dykuminiai rajonai bus įsisavinti siekiant juose plačiai išvystyti gyvulininkystę ir žemdirbystę. Žymiai pagerės sąlygos intensyviajai bei pastoviajai žemdirbystei Užvolgio pietiniuose rajonuose, kur visuomet ankščiau kentėjo dėl vandens stokos. Sarpinsko žemumojė, Juodosios žemės ir Nogaisko stepėje plačiai išvystys gyvulininkystę, kuri ir dabar ten užima didelę vietą.“

Transportacija Volgos upe

„Pagaliau, per Kuibiševo ir Stalingrado elektrinių statymą pagerės laivybos sąlygos Volgos upe. Milžiniškos užtvankos žymiai pakels upės lygį ir sudarys gigantiškus vandens rezervuarus, kurių ilgis šimtai kilometrų.“

Abiejų stočių statymas bus užbaigtas per penkerius metus, ir Kuibiševo elektrinė pradės veikti 1955 metais, o Stalingrado elektrinė — 1956 metais.“

Statyba jau prasidėjo

„Parengiamieji darbai Kuibiševe jau vyksta pilnu tempu. Nepertraukiamai srovė čionai eina traukiniai su medžiagomis bei techniniais įrengimais. Kuibiševe tie kroviniai perkraunami į laivus bei baržas ir upe gabenami į statybos vietą. Netrukus čia bus nutiestas geležinkelis. O kai baigs statyti užtvanką, ja bus nutiesta nauja geležinkelio magistralė. Tokią pat magistralę numatyta nutiesti ir Stalingrado elektrinėje.“

Statyti tokias gigantiškas elektrines — yra sudėtingas ir sunkus uždavinys. Pakanka pasakyti, kad Kuibiševo elektrinei pastatyti reikia šimti 150 milijonų kubinių metrų žemės ir padėti arti 6 milijonus kubinių metrų gelžbetoninių mūrinių.“

Philadelphia, Pa.

M. I. Dumša ir Krometal fabrikas.

Pradžioje šimtmečio iš Lietuvos, Radviliškio miesto, atvyko į Dėdės Samo žemę jaunas vaikinasis Mykolas Dumša, kuris atrodė iki tiek jaunas, kad užvežęs dar jam nei alyus neduodavo išsiger. M. Dumša buvo nepeprasto gabumo vaikinasis, dirbo jis visokių darbus, o vakarais lankė naktinę mokyklą anglų kalbos ir rašybos. Taipgi mokė nosi muzikos — pūsti klarnetą; mokinio šokt, ir tas viskas jam sekėsi; žodžiu sakant, buvo tinkamas prie visko.

Prieš pirmą pasaulinį karą jis vedė mano brolio dukrą Viktoriją Stankaitę. Po vestuvių per kelius metus buvo Frankforto Lietuvių Klubu gaspadorius, ir tame pačiame name laikė batų krautuve. Vėliau susilaukė šeimos, — sunaus Stanley, ir dukros, Viktorijos Jr. Iste pirmo pasaulinio karo M. Dumša įsigijo ūkį ir augino U. S. Armijai kiaušes, bet čia jis išliko nelaimė, nes kiaušes užklupo epidemija; krito ir padvėsė virš trijų šimtų kiaušiu ant karto. Vėliau nuo ūkio grįžo į miestą, Frankforto daly užsidėjo tabako, saldinių, ir minkštųjų gėrimų bei sodės krautuve. Žmona Viktorija darbuos krautuve, o pats Mikas dirbo daugiausiai prie nupalšavimo visokių nikotinių, metalinių daiktų.

1923 metais M. Dumša prikalbino mane, tai yra šį žodžių rašytoją, ir mudu užsijėjomė fabriką vadinamą Bridesburg Plating Works, tai yra nikeliavimo ir palšavimo visokių daiktų. Kokius tikslai tais laikais galima buvo matyti. Pradžioje buvo sunki, darbą pradėjome su keliais darbininkais; kelius stambesnius darbus padarėme, bet man tas darbas pasirodė persunkus. Po šešių mėnesių aš pasitraukiau, ant ko M. Dumša sutiko, atmokėdamas pusininkystės šerą, kiek man priklausė. Vėliau M. Dumša iš Bridesburgo atklausė fab-

riką ant savo žemės, ir mažų pamažu per daugiau kaip porą dešėlių metų išsibudojo dviejų aukštų šapa, o į kompaniją priėmė savo sūnų ir ženą, šį įmonę, fabrikas užvadinatas, Krometal Company. 5013-17 Melrose St., Philadelphia, Pa.

Sustatytos visos modernios naujausio išradimo brangios mašinos. Išdirba metalinius nikeliuotus stalus, krės-lus-kėdes, valgyklom klubam — užveigom ir virtuvėm daiktus.

Pereitą vasarą dirbo daugiau, kaip šimtas darbininkų, trimis pakaitomis, po 8 valandas.

Laikė Korėjos karo sumažinta duot geležies, tai buvo sumažinta viena pakaita. Ant kiek patyriau, visi darbininkai, didžiojoje lietuvių, patenkinti darbo sąlygomis ir mokesčiu. Fabrikas užsakymų turi tiek, kad jų nei pusės negali išpildyti. Sąlygom pakitėjus įmonė dirbtuvę planuoja dvigubai padidinti, dabu davoti.

M. Dumša, ir jo žmona Viktorija nesigilina nei į kokią lietuvišką politiką, juos galima matyti visuose parengimuose. Nuolatiniai pranešuoja dienraštį Laisvę ir kitokių laikraščių. Ateinantiems metams davė stambų skelbimą Vilnės kalendoriui.

V. J. Stankus.

Montello, Mass.

Bedirbdama namų darbą Pribušusko namuose, sunkiai susižeidė Karolina Zlotkienė. Ji nusilaužė dešinę koją aukščiau keliu, ir dešinę ranką, paliai rėšo. Sunkiai serga Brocton Hospitaly.

Sunkiai serga W. bridgeportėje, Laisvės skaitytoja Petronė Kūrienė: jau daug svėkri jai leido kito krautu. Dabar Kūrienė randasi Gedard Hospitaly, Broctone.

Kuriems laikas leidžia, atlankykite mūsų sergančias drauges.

Mirė Karolis Adomaitis, sulaukęs virš 70 metų amžiaus. Paliko šeimą liūdėsyj. Palaidotas laisvos kapinėse. Buvo Laisvės skaitytojas, priklausė LDS 6 kuopai, LTN Draugovei ir šv. Roko Draugystei. Buvo geras žmogus.

Rugs. 29 d. mirė Valerija Chuzas, sulaukus 55 metų amžiaus. Paliko liūdėsyj savo vyrą ir dvi dukteris, taipgi daugiau giminų.

Abudu mirusieji buvo skaitomi fermeriais, bet Valerija, be sunkaus darbo namie, dirbo ir dirbtuvėje.

Zolynas.

Worcester, Mass

AIDO CHORO ŽINIOS

Su spalio (Oct.) mėnesio 8 d. Aido Choras pradeda savo repetitijas. Jos vyksta sekmadieniais 1:30 v. po pietu. Prasmės visus, kurie mėgstame dainuoti, ateiti į choro kamba. rį; visi kartu galėsime mokytis dainuoti.

Aido Choras rengia „Halloween Party“ spalio (Oct.) 28 d. Lietuvių Salėje, 29 Endicott St. Komisija praneš vėliau laiką ir tai, kiek kainuos įžangą, taipgi bus pranešta ir kokia bus programa. Tėmykit Laisvėje pranešimą.

Aido Choras neteko vieno savo nario. Jis jau, sakoma, perėjo egzaminą ir laukia, kada Dėdė Samas jį pašauks. Jis yra Petras Plakštys.

Mūsų „Military Whist“ komisija mano vėl pradėti rengti po vieną parengimą per mėnesį. Žinome, kokios geros buvo parės praėjusį žiemos sezoną, tad ir vėl lauksime, kada komisija paskelbs pirmą sezono parę.

Gruodžio (Dec.) 3 d. Aido

Choras rengs bankietą su programa. Komisija jau pradėjo darbą, ir manoma, kad bus dailus parengimas. Todėl prašome, kad kitos kolonijos tą vakarą nieko nerengtų, o pas mus daugiau žmonių iš jų atvyktų.

A. C. Koresp.

ŽINIOS IS LIETUVOS

Kapitonų pirmynų taryba

KLAIPĖDA, rugp. 18 d. — Klaipėdos tralerių laivyno valdyba sudarė „Kapitonų pirmynų tarybą.“ Šiai tarybai iškelti dideli uždaviniai — tobulinti žvejybos techniką gerinti žuvų žvejybos ir žvejybos tralerių darbą, kelti laivų komandų kvalifikaciją, tirti ir įdiegti priesakinį patyrimą.

Tarybos sudėtyje yra žvejybos tralerio flagmaninis kapitonas Aleksandras Kalaida, neseniai vyriausybės apdovanotas Lenino ordinu. Jo laivo komanda nuo metų pradžios jau įvykdė daugiau kaip 15 mėnesinių užduočių ir pateikė bazei šimtus centnerių pirmos rūšies žuvies viršum plano. Kalaida žvejoją ne tik takti dieną, bet ir nakties metu. Jo laivo komanda, paprastai, esant nedidelėms atdroms, palieka

STATEMENT OF THE OWNERSHIP, MANAGEMENT, AND CIRCULATION REQUIRED BY THE ACT OF CONGRESS OF AUGUST 24, 1912, AS AMENDED BY THE ACTS OF MARCH 3, 1933, AND JULY 2, 1935 (Title 39, United States Code, Section 233)

OF LAISVE, published daily except Sundays, Mondays and Holidays, at Richmond Hill, N. Y. for October 1st, 1950.

1. The names and addresses of the publisher, editor, managing editor, and business managers are: Publisher: Laisve, Inc., 110-12 Atlantic Ave., Richmond Hill, N. Y. Editor: Roy Mizara, 110-12 Atlantic Ave., Richmond Hill, N. Y. Managing Editor: Roy Mizara, 110-12 Atlantic Ave., Richmond Hill, N. Y.

2. The owner is: (If owned by a corporation, its name and address must be stated and also immediately thereafter the names and addresses of stockholders owning or holding 1 percent of more of total amount of stock. If not owned by a corporation, the names and addresses of the individual owners must be given.)

Laisve, Inc., 110-12 Atlantic Ave., Richmond Hill, N. Y. Pres. Geo. Wares, 136 McKibben St., Brooklyn, N. Y. Manager D. M. Sholl, 110-12 Atlantic Ave., Richmond Hill, N. Y. Secy-Treas. Wm. Chapels, 442 Chauncey St., Brooklyn, N. Y.

3. The known bondholders, mortgagees, and other security holders owning or holding 1 percent or more of total amount of bonds, mortgages, or other securities are: Lithuanian Cooperative Publ. Soc., Inc., 110-12 Atlantic Ave., Richmond Hill, N. Y.

A. Balchunas, 102-14 88th Ave., Richmond Hill, N. Y. Mrs. K. Petrick, 221 So. 4th St., Brooklyn, N. Y.

Geo. Wares, 136 McKibben St., Brooklyn, N. Y. V. Kazel, 72-03 Austin St., Forest Hill, N. Y.

M. Liepa, 85-01 — 87th St., Woodhaven, N. Y. J. Rushinskas, 37-30 — 74th St., Jackson Hts., N. Y.

D. M. Sholl, 110-12 Atlantic Ave., Richmond Hill, N. Y. Wm. Chapels, 442 Chauncey St., Brooklyn, N. Y.

J. Bernot, 88-19 — 74th Pl., Woodhaven, N. Y. V. Baltrušaitis, 13 Logan Street, Brooklyn, N. Y.

4. Paragraphs 2 and 3 include, in cases where the stockholder or security holder appears upon the books of the company as trustee or in any other fiduciary relation, the name of the person or corporation for whom such trustee is acting; also the statements in the two paragraphs show the affiant's full knowledge and belief as to the circumstances and conditions under which stockholders and security holders who do not appear upon the books of the company as trustees, hold stock and securities in a capacity other than that of a bona fide owner.

5. The average number of copies of each issue of this publication sold or distributed, through the mails or otherwise, to paid subscribers during the 12 months the date shown above was: (This information is required from daily, weekly, semi-weekly, and triweekly newspapers only.) 10,079.

D. M. SHOLL, Mgr. Sworn to and subscribed before me this 26th day of Sept. 1950. LILLIAN BELTE Notary Public, State of New York No. 24-0235050 Qualified in Kings County Cert. filed with Kgs. Co. Clk. & Reg. Term Expires March 30, 1951.

jūroje, negaišdama brangaus laiko grįžti į uostą ir vėl išplaukti atgal. Atskira reikšmė jį sužvejoja iki 38 tonų žuvies vietoje 9 — pagal normą.

★

Viršumplaniniai gaminiai

VILNIUS, rugp. 18 d. — Vilniaus elektros skaitiklių gamyklos kolektyvas sparčiai įrengia savo įmonę ir paleidžia į darbą naujus įrengimus. Paprastai metaliniai virbalai ašims kapojami specialiomis staklėmis. Elektros skaitiklių kolektyvas pats pagamina ašims kapoti automata, kuris per tą patį laiką pagamina aštuonis kart daugiau ašių. Taip pat patys savo jėgomis gamyklos meistrai pasigamina krumpliaradiams gaminti stakles ir 26 pusiau automatines stakles kitoms įvairioms elektros skaitiklių detalėms gaminti.

Gamykloje jau paleisti į darbą visi pagrindiniai cechai.

V. Upėnas

Liaudies ansamblio išvykos

VILNIUS, rugp. 18. — Su dideliu pasisekimu praėjo Vilniuje muzikinis montažas „Kur teka Nemunas“, parodytas Lietuvos TSR valstybinio liaudies dainų ir šokių ansamblio.

Rugpjūčio 9-11 dienomis naujasis pastatymas buvo tris kartus parodytas Kaune, Jaučio žiūrovo teatro scenoje. Kaudiečiai aukštai įvertino naujajį ansamblio kūrybinį pasiekimą.

Šiandien ansamblis išvyksta vieno mėnesio gastrolėms po Dūkijos krašto miestus ir kaimus.

Eug. Liubeckaitė.

Mokslinės ekspedicijos

Nemuno žemupio pievos

SILUTĖ, rugp. 19. — Tūkstančiais hektarų driekiasi užliejamosios pievos Nemuno žemupyje. Tai — turtinga pasarų bazė šilutės, Pagėgių ir kitų gretimų rajonų kolūkių ir ūkių gyvulių kaimams.

Praėjusiais metais Nemuno žemupio pievas aplankė Biologijos instituto mokslinė ekspedicija. Šią vasarą darbas tęsiasi toliau. Vyresniajai mokslinei bendradarbei doc. M. Natkevičaitė vadovaujant tirama pievų augmenija, jos vitaminingumas. Instituto botanikos poskyrio vedėjas, doc. K. Brunza vadovauja kartografavimo darbams: nustatoma ir užfiksuojama augalų

Namų Savininkams

Mes namus taisome, pentname iš lauko ir vidaus; taisom stogus, gatarus ir kaminius. Nesvarbu kaip toli ir kaip didelis ar mažas darbas. Reikale parašykite atvirutę arba telefonuokite:

John Petrus, 131 Pond St., Randolph, Mass. Tel. Ra 6-1177-J.

So. Bostono ofisas, 409 Broadway, Room 4, nuo 5-7 vakarais.

CHARLES J. ROMAN

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIUS

Liūdėsio valandoj kreipkitės prie manęs dieną ar naktį, greit suteiksime modernišką patarnavimą. Patogiai ir gražiai moderniškai įrošta mūsų šermininė. Mūsų patarnavimu ir kainomis būsite patenkinti.

1113 Mt. Vernon St. Philadelphia, Pa. Tel. Poplar 4110

Matthew A. BUYUS

(Buyauskas)

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIUS

426 Lafayette St. Newark 5, N. J.

MArket 2-5172

PRANEŠIMAI

BALTIMORE, MD.

Lietuvių Literatūros Draugijos 25 kuopos susirinkimas įvyks pirmadienį, spalio 9 d. 7:30 val. vakare. Lietuvių Svetainėje, ant trečiojo lauko, 851 Hollins St.

Gerbiami nariai, malonėkite visi ir visos ateiti, nes gausite naują, labai svarbią knygą — „Popiežiai ir Lietuvių Tauta“, kuri tik atėjo iš centro. Taipgi, kurie nariai dar nemokėję duoklių, tai tą padarykite. Atsiveskite ir naujų narių prašyti. — A. Zemaitis, Fin. Sekr. (192)

MONTELEO MASS.

Ivyks piknikas, nedėlioį, 8 d. spalio, Lietuvių Tautiško Namo Parke. Jeigu bus gražus oras, tai bus ir muzika. Prašome visus dalyvauti. — Rengėjai.

WORCESTER, MASS.

LLD 11 kp. susirinkimas įvyks nedėlioį, 8 d. spalio Lietuvių Svetainėje, 29 Endicott St., 10:30 val. ryto. Prašome visus ir visas dalyvauti. — M. Lukas, Kp. Sekr. (192)

Tel. AV. 2-4026

DR. JOHN REPSHIS

(REPSYS)

LIETUVIŲ GYDYTOJAS

Valandos: 2-4 ir 6-8
Nedėliomis ir šventadieniais: nuo 10 iki 12 ryto.

495 Columbia Rd.

DORCHESTER, MASS.

J. J. Kaškaicius, M. D.

530 Summer Ave.

NEWARK 4, N. J.

HUmoldt 2-7964

New Yorko ir Apie linkės Žinios

Iš Hartfordo važiuoja me Brooklynan

Hartfordo vaidylių grupė rengiasi dalyvauti Brooklynne spalio 8 d. ir suvaidinti dramą "Nevykusi Meilė" Lietuvių Kultūriname Centre.

Teko vaidinti daugelį miestų, kaip tai Bostone, Worcesterj, Bridgeporte, New Havene, bet Brooklynne dar pirmą sykį turėsime pasirodyti su veikalu "Nevykusi Meilė."

Nors jau daug kartu teko vaidinti ir esu drąsus, bet vis viena baimė ima. Bet kaip bus, taip bus, vistiek sekma — dienį, spalio 8, pasimatysime Lietuvių Kultūriname Centre, 110-06 Atlantic Ave., Richmond Hill, N. Y.

Jonas Barakas.

ADF Indorsavo Impellitterį

Amerikos Darbo Federacijos Centrinė Taryba, turinti 750.000 narių, užgėrė nepriklausomą majoro vietai kandidatą, veikiantįjį majorą Impellitterį. Tuo pačiu kartu Taryba indorsavo demokratų kandidatą į kitas valdiškas vietas.

Tarybos prezidentas Martin Lacey nurodė, kad demokratų kandidatas į majorus Ferdinand Pecora yra "indžiokšinių teisėjas". Mat jis yra išdavęs keletą indžiokšinių prieš streikuojančius darbininkus. Todėl unijistai jį atsimena ir nenori remti.

Lengvatikius apmově

Blanche Friedus, 52 metų amžiaus brooklynietė, išviliojo iš kelių žmonių tūkstančius dolerių, žadėdama jiems gauti pigiai naujus automobilius. Bet jie nieko negavo.

Ji buvo pasidavusi policistui, kad tokiu būdu geriau galėtų prie lengvatikių prieiti. Jos praėjus taipgi yra tamsi. Turės už tai atsiskaityti teisime.

PASELĖS ZUDIKAS-
ZMOGAVIS MINIOJ
GELZKELIO STOTY
'Union Station'
Žvaigždžiuoja
WILLIAM HOLDEN
NANCY OLSON
BARRY FITZGERALD
ir scenoje
DUKE ELLINGTON
ir jo Orkestras
SARAH VAUGHAN
Sensacinga Dainininkė.
PARAMOUNT — Times Square

LAISVĖS KONCERTAS

Tik už dviejų savačių. Ar jau įsigijote koncerto bilietą?

Prašome įsitęmyti, kad sėdynės rezervuotos. Užtikrinimui sėdynės, tuojaus įsigykite bilietą.

KONCERTAS ĮVYKS SEKMADIENI
SPALIO 29 OCTOBER

Bus mūsų gražiausame Kultūros Centre, kurį vadiname

LIBERTY AUDITORIUM

110-06 Atlantic Ave., Richmond Hill, N. Y.

Koncertas prasidės 3:30 val. po pietų.

Po koncerto bus šokiai.

Koncertui Bilietai \$1.25 ir \$1.50
Vien tik šokiams įžanga 75 c.

Hartfordiečiai vaidins jau rytoj

Šį sekmadienį, spalio 8, atvažiuos iš Hartford, Conn., vaidylos. Jie mums suvaidins labai įdomią trijų veiksmų dramą "Nevykusi Meilė".

Vaidinimas, kaip žinote, bus Liberty Auditorijoje, 110-06 Atlantic Ave., Richmond Hill, N. Y.

Mūsų biznierių ir skelbimai

Teko paskutinėm dienom kalbėtis su keliais lietuviais biznierių, kurie garsinasi mūsų dienraščioje. Jų padėtis yra tokia, kad ant jų yra didelis spaudimas ištraukti skelbimus iš Laisvės.

Kunigų, dipukų ir visokių mūsų dienraščio ir pažangos priešų sukurstyti žmonės grąsina juos boikotuoti. Jiems siuntinėjami grąsinantys laišukai be parašų: — jeigu jie savo skelbimų neįtrauks iš Laisvės, tai neisą pas juos pirkti — gauti patarnavimų. Reikia, jeigu jie skelbimus palaikys mūsų darbininkų skelbimų dienraščioje, tai rengiamasi iš jų atimti pragyvenimą.

Kai kurie biznierių jau yra išėmę savo skelbimus. Tai, žinoma, pakenkia mūsų dienraščio — už skelbimus biznierių apmoka. Komerciniai dienraščiai vien tik iš skelbimų ir pasilaiko. Mūsų dienraščio jeigu nemaža dalis sudaro iš skelbimų.

Kadangi boikotieriai yra paskelbę karą biznierių, kurie skelbiami mūsų dienraščioje, o vis dėl to tik paliginamai mažas skaičius jų buvo įbraunginti iki to laipsnio, kad ištrauktų skelbimus, tai mūsų priedermė yra remti tuos biznierių, kurie palaiko skelbimus Laisvėje. Už kiekvieną kostumerį, kuris apleidžia biznierių už tai, kad skelbiamasi Laisvėje, turėtų atsirasti du kostumeriai, kurie pas jį eina vien tik dėl to, kad jis skelbiamasi dienraščioje. Mūsų skaitytiniai ne tik patys, turėdami reikalą, privalo eiti pas toki, kuris skelbiamasi Laisvėje ir tuomi dienraščio paremia, bet ir kitus turėtų paraginti pas "savą" biznierių, o ne pas toki, kuris nori mūsų brangų dienraštį sunaikinti, jam žalos padaryti.

Mes turime pagelbėti biznierių, kurie skelbiamasi Laisvėje, taip, kad jiems apsimokėtų pas mus skelbtis. Jeigu neapsimokės, tai, žinoma, nepaisant kaip kuris nepritaro dienraščio — bus priverstas ištraukti skelbimą.

Dabar galime žiūrėti į tą

Vaidinimas prasidės lygiai 3:30 val. po pietų. Todėl nešivėluokite. Suvėlavę gailėsite. Įžanga tik \$1.00.

Smagu mums bus pasigėrėti svečių vaidinimu ir kartu su jais daugiau susipažinti, pasikalbėti.

Reng. Komisija.

"Šaltąjį" karą šitaip: remdami tuos biznierių, kurie skelbiamasi mūsų dienraščioje — jūs galite žinoti, kad dalis biznierių uždarbo sugrįš pas mūsų Laisvę. Gi einant pas svetimus, pas priešus — eis mūsų priešų spaudai ir organizacijoms palaikyti.

Tas ne tikslai yra teisybė, kas liečia dienraštį, bet tas taip pat lygiai ir su skelbimais koncerto programose ir t. Obalsis "remkite biznierių, kurie skelbiamasi Laisvėje", sudaro didesnę reikšmę, negu kada nors pirmiau.

Net ir tie biznierių, kurie pabaiginti ištraukia savo skelbimus iš Laisvės, pamatę, kad jų biznis nei kiek nepagerėjo, taipgi sugrįš — ypačingai matydami, kad laisviečiai remia tuos, kurie Laisvėje skelbiamasi.

Kalbant apie tuos biznierių, kurie turi skelbimus pas mus, iš patyrimo galima pasakyti, kad jų patarnavimas yra ne prastesnis, bet veik visada geresnis ir sąžiningesnis, negu pas svetimus. Pas juos kainos nėra augštesnės, bet dar tankiau žemesnės.

Karts nuo karto mes aprašysime biskį daugiau apie tuos biznierių, kurie pas mus skelbiamasi. Bandysime apie visus aprašyti, jeigu laikas leis mums tai padaryti. Tegul mūsų skaitytojai žinos, kokį patarnavimą tie biznierių, kurie skelbiamasi pas mus, gali suteikti. Tikimės, kad apie tai sužinoję, mūsų skaitytojai ne tik patys kreipsis pas "mūsų", bet ir kitus ragins taip pat daryti.

Rep.

Stoia už teisingą taiką Korėjoj

New Yorko darbininkų konferencija taikai palaikyti pasiuntė memorandumą visų valdžių delegacijoms Jungtinėse Tautose.

Konferencija reikalauja teisingos taikos Korėjoj, koikia būtų priminta Azijos žmonių.

Taika turėtų būti padaryta tokia, kad Amerikos kareiviams nereikėtų būti ir žuti Azijos kontinente.

Minimą memorandumą pasirašė konferencijos viršininkai Samuel Freedman ir Marcel Scherer.

Pasirašė sutartį

CIO inžinierių ir industriinės unijos lokalas 1726 pasirašė trijų metų sutartį su Fordo Instrumentų Kompanija, Long Island City.

Nauja sutartis suteikė \$6 savaitinės algos priedo ir kompanijos apmokamą sveikatos, sužeidimo apdraudą.

Kompanija sutinka pakelti vieną centą į valandą ant kiekvieno pragyvenimo kainų pakilusio procento.

Taipgi kompanijos ir unijos sutartis leidžia automatiškai pakelti po 4 centus į valandą antrais ir trečiais metais.

Miesto rezervuarai turi vandens 72 procentus pilnumo prieš 55 procentus, kiek buvo metai laiko atgal.

LLD 1 Kuopos nariams žinotina

LLD 1 kuopos mėnesinis susirinkimas įvyks pirmadienį, spalio 9, Lietuvių Piliečių Klubu salėje, 280 Union Ave. Pradžią 8 val. vakare.

Visi nariai kviečiami dalyvauti. Tie nariai, kurie už šiuos metus dar nepasimokėjo savo mokesčių, turėtų ateiti į susirinkimą pasimokėti.

O tie nariai, kurie dar negavo naujos knygos "Popiežiai ir lietuviai tauta", šame susirinkime galės ją gauti. Susirinkime taipgi turėsime svarbių klausimų aptarti.

Narys.

Kviečia dalyvauti

Brooklynio Interfaith Fellowship turės susirinkimą sekmadienį, spalio 8, 265 Lafayette Ave. Pradžią 4 val. po pietų.

Programoj dalyvaus poetė Elsie DuTruicille ir liaudies dainininkas Bill Pressman. Kviečia visus dalyvauti.

Komitetas.

New Yorko CIO Konvencija

New Yorko valstijos CIO unijų konvencija prasidėjo ketvirtadienį ir tęsis iki šeštadienio vakaro.

Skelbiama, kad vyriausiasis kalbėtojas bus CIO prezidentas Murray ir Darbo Sekretorius Tobin.

Tikimasi, kad konvencija užgirs demokratų kandidatų valdiškos vietoms.

PARDAVIMAI

BARGENAS! Trijų aukštų mūrinis namas su krautuve ir dvejomis kambariais užpakalyje. Ant pirmo lubų klubūriai. Ant antrų, 5 kambarių tuščias apartamentas. Alio-kum sildoma. Kaina \$10,000. Pinigais \$3000 ar daugiau.

4-ųjų šeiminų mūrinis namas. Vienas trijų kambarių apartamentas ir trys keturių kambarių apartamentas. Savininkas apieis jo keturių kambarių apartamentą po pardavimui. Kaina \$9500. Mortigijus \$3700. Balansas pinigais.

HAWKINS REALTY CO., 108-03 Liberty Ave., Richmond Hill, N. Y. Virginia 8-2611, Pagal sutartį. (191-196)

Dr. M. Maisel

Stalijos ir įsienėjusios Vyrų ir Moterų Ligos Odos Ligos, Bendras Nušilimas, Inkstai ir Pūsle, Reumatizmas. Kraujo ir Šlapimo Tyrimas. Ištyrimas \$3.00. 107 East 17th Street, (arti 4th Ave.—Union Square) New York City.

VALANDOS: Kasdien 10:00—1:00, 4:00—7:00. Sekmd. 11:00 A. M. iki 1:00 P. M.

Dr. A. Petrika

DANTŲ GYDYTOJAS 221 South 4th Street BROOKLYN, N. Y. Tel. EVergreen 7-8868

Valandos: 9—12 ryte; 1—8 vakare Penktadieniais uždaryta

REPUBLIC BAR & GRILL

Savininkas

IGNAS SUTKUS

Patogi vieta pasiūnekučiuoti, užkasti ir pagaliau burnelę išmesti, sulig savo skonio pasirinkto

LIKERIO, VYNO ar ALAUS

Pas Igną Sutkų visada rasi sau pažįstamų 492 Grand Street, Brooklyn, N. Y. Kampas Union Ave. ir Hooper Street.

TELEVISION

Telefonas EVergreen 4-8969

Trys unijos susivienija

Distributive Workers Union, United Office and Professional Workers Union ir Food and Tobacco Workers Union — trys unijos nusitarė turėti vieną konvenciją, ir apsieivė.

Konvencija šaukia spalio 6 ir 7 dienomis, Tom Mooney salėj, Dalyvauja apie 300 delegatų.

Suvienyta unija turės virš 85,000 narių.

Registracijos savaitė

Majoras Impellitteri paskelbė "Registracijos Savaitę" nuo spalio 9 iki 14. Kviečia visus New Yorko piliečius užsiregistruoti, kad galėtų lapkričio 7 d. balsuoti.

Registracijos vietos kasdien bus atdaros nuo 5 val. po pietų iki 10:30 vakare. Šeštadienį, spalio 14, bus paskutinė diena, tai laikas bus nuo 7 val. iš ryto iki 10:30 vakare.

Stanley teatre

Spalio 7 d. pradėta rodyti Rytų Vokietijoj padaryta filmą "Our Daily Bread".

Ši filmo paroda, kaip Vokietijos vidurinė klasė, žuvus Hitlerio režimui, pradeda persimti demokratinėmis idėjomis. Įdomu ją matyti.

Real Estate

Woodhaven North — Nauji atskiri mūriniai namai; kaimiškoje aplinkoje. Trys miegamieji kambariai, vonios, dušas, valgomasis, virtuvė, išėjimas į lauką. Sklepas pilnai įstatytas. Porčiai užpakalyje. Virtuvės grindys iš Kent tile. Du blokai iki Forest Park. Šeši kambariai. Pliustruotos sienos. Galima pereiti per Model Home nuo 9 A.M. iki 10 P.M. kasdien. Artį visų transportacijų. Pirmieji nauji namai pastatyti Woodhavene į 15 metų. Kreipkitės: WOODHAVEN PARK HOMES, 84-19 — 86th Ave., Woodhaven, N. Y. BMT iki Forest Park way Stoties du blokai į šiaurę. (189-193)

PARDAVIMAI

PARSIDUODA 2 NAMAI KAMPINIAI

Parsiduoda namai su bizniais. Vienas biznis Bar & Grill, kitas šortas su restoranu. 14 kambarių garų apšildomas, 3 seimom. Niekas neturi Lease. Prižadistas pardavimo, senatvė ir nesveikata. Turi būti paruošta, kad ir už žemiausią kainą, nes aplinkybės verčia prie to. REpublic 9-1506. (185-194)

TONY'S

UP-TO-DATE BARBER SHOP ANTANAS LEIMONAS Savininkas 306 UNION AVENUE Gera Patyrę Barberiai

EGZAMINUOJAM AKIS RAKOME RECEPTUS DAROME IR PRITAIKOME AKINIUS

Drs. Stenger & Stenger Optometrista 394-398 BROADWAY BROOKLYN, N. Y. Tel. ST. 2-8342

HELP WANTED—MALE

Porteris - Tvarkytojas. Ligoninė, Dieninis darbas. Rev. W. J. Wittenburg. The Wartburg Lutheran Home for Aged, 2598 Fulton St. Brooklyn N. Y. HY. 8-2340. (191-193)

REAL ESTATE

Grosernė ir sandvičių krautuvelė. Pilna įeiga nuo \$600 iki \$700 į savaitę. 7 kambarių apartamentas kartu su rendavojimu. Renda už abu \$80 į mėnesį. Skambinkite 1 P. M. iki 7 P. M. Main 5-7759. (190-192)

KRAUSTYTOJAI

Emil A. Lange, Sandėlinai ir Perkraustymas. Perkraustom lokaliniai ir tolimai kelionei. 25 metų mandagus ir patikimo patyrimo. 355 E. 156th St., Bronx, N. Y. ME. 5-9196. (191-198)

Žmogžudžių gynėjas negavo \$33,000

Herbert Rosenberg pridavė Nassau pavietui bilą \$33,516 už gynimą žmogžudžio Raymond Fernandez. Teisėjas pripažino jam išmokėti tik \$250.

Rosenbergas kartu gynė ir Martha Beck, kurios motiną už tai jam sumokėjo \$4,800. Martha ir Raymond buvo nužudyti mirties elektros kėdėje Sing Sing kalėjime. Teisėjas buvo paskyręs Rosenbergą ginti R. Fernandezą, kuris neturėjo ištekliaus pasisamdyti advokatą.

Jamaicoj politinis susirinkimas

Antradienio vakare, spalio 10, Amerikos Darbo Partija turės politinį susirinkimą Jamaica Arenoj.

Kalbės: Kandidatas į senatorius Dr. W. E. B. DuBois, kandidatas į gubernatorius John T. McManus, kandidatas į majorus Paul Ross ir keletas kitų kandidatų.

GERIAUSIS

INSURANCE IR REAL ESTATE

Patarnavimas pas ORMAN & MICHELSON

111-15 JAMAICA AVE. Richmond Hill 18, N. Y.

Telefonai: Virginia 9-0842 ir Virginia 7-4111

Help Wanted Agcy Tel. Plaza 7-2896 HELP WANTED—FEMALE

Namų darbininkė-virėja; guolis vietoje. Patyrusi; palūdišimai. Du mokiniai; motina dirba. TA. 9-9157. Skambinkite rytais. (188-192)

Namų darbininkė. Kalbanti angliskai. Nereikia virti. Darbas tris dienas daktaro namuose. Nuo 10 iki po pietų. 1 kūdikis. \$15. Telefonuokite: Ravenswood 8-4930. (188-192)

Abelnam namų darbu darbininkė. Mylinti vaikus. Guolis nuosavame kambaryje. \$25 į savaitę. RE. 9-7849. (190-192)

Namų darbininkė. Nereikės ruošti valgių. Linksma aplinka CL. 8-2379. (190-192)

Namų Darbininkė. Patyrusi. Bendix mašina. Guolis nuosavame kambaryje. Palūdišimai. Gera alga. Belle Harbor 5-2098. (191-193)

Namų darbininkė. Vienas kūdikis. Guolis nuosavame kambaryje. Linksma aplinka. Bendix. BO. 3-4345. (191-193)

Namų Darbininkė. Moderniški namai. Nuosavas kambarys ir vona. Pagėdaujama švarti, mylinti vaikus darbininkė. Palūdišimai. Dirbanti pora. LO. 4-4894. (191-193)

Namų darbininkė-virėja nuo 11 v. iki po pietų. Maža šeima. Palūdišimai. EN. 2-4453. (191-193)

Namų darbininkė. Patyrusi; nuosavas kambarys. Du vaikai, lankanti mokyklą. Bendix indų plovimo mašina. Priimnus namai. \$35 į savaitę. Palūdišimai. RE. 9-6949. (192-194)

Namų darbininkė. Lengvas valgių pagaminimas. Skalbimas. 7 mėnesių kūdikis. Guolis vietoje. SC. 4-3182. (192-194)

Auklė. Lengvas namų ruošos darbas. Guolis vietoje. Valutis 3½ m. amžiaus. Skambinkite TRafalga 4-4480. (192-194)

Virėja — Namų darbininkė. Pilnai patyrusi. Palūdišimai, kad dirbus mieste. Guolis vietoje. \$40. TRafalga 4-1527.

Namų darbininkė. Guolis vietoje. 4½ kambarių. Nuosavas kambarys. Dvi mergaitės lankančios mokyklą. Brooklyn. Malonėkite skambinti istisą dieną sekmadienį. IN. 2-7178.

Arkliai nunešė \$300,000

Philip Freeman Co. per teismą reikalauja iš savo višininčių gražinti kompanijos išdan \$300,000, kuriuos jie praleido arklų lenktynėse.

PEIST LANE DRUGS, Inc.

405 So. 4th Street Cor. Hewes St. Brooklyn, N. Y.

Visoki vaistai, kosmetikai, kūdikiams reikmenys, įvairūs daiktai, ligonių kambarių reikmenys — už griežtai žemas kainas.

Receptų Specialistai: MAX PEIST, Ph. G., EDWIN LANE, Ph. G. Tel. EV. 7-6233

Petras Kapiskas

PALAIKO

Bar & Grill

DEGTINĖS, VYNAI

IR ALUS

32 TEN EYCK STREET Brooklyn, N. Y.

Telefonas: EVergreen 4-8174

JOSEPH BALTAITIS BAR & GRILL

518 Grand Street, Brooklyn, N. Y.

Geri Valgiai laukia jūsų visada

DEGTINĖS, VYNAI IR ALUS

Atskiras Kambarys Grupėms ir Seimoms

Telefonas EVergreen 4-9407

TELEVISION

'SHUFFLE BOARD